

שהתפילה ב"ארץ" חדורה (מצד הגדרים שלה) שאין אפשרות יותר לאריכות הגלות, וכבר הגיע זמן סיום וקץ הגלות, "שמים", "לבו למעלה".

ב. על דרך זה מצינו גם בענין הגאולה ב' אופנים אלו¹⁰, מצד אחד "נשאתי בשמים", ומצד שני חודרת בגדרי המטה: א) "עני ורוכב על החומר"¹¹ – עבודה של זיכוך החומר, שהעולם אינו מזוכך מצד עצמו – "לא זכו" (מלשון אינו מזוכך¹²), וצריך ריבוי זמן לזככו – "בעתה"¹³. ב) "עם ענני שמיא"¹⁴ – גילוי מלמעלה, שגורם לחומר להיות "זכו", מלשון מזוכך, ולכן הוא באופן של "אחישנה".

והכוונה העליונה היא שב' אופנים אלו יתחברו יחד¹⁵. היינו, שמצד אחד יזככו את חומר העולם (עולם מלשון העלם והסתר¹⁶) להיות כלי לגאולה – "רוכב על החומר", ומצד שני לפועל את הגילוי ד"ענני שמיא", ואז תהי' גאולה שלימה¹⁷.

תהלות מנחם עה"פ

9) בשיחה כאן דובר בהרחבה על חיבור "שמים" – רוחניות, ו"ארץ" – גשמיות, כפי שזה בא לידי ביטוי בתורה גופא: נגלה וחסידות, ומעלתה של ישיבת תומכי תמימים באיחוד ב' המעלות. עיי"ש.

10) סנהדרין צח, א.

11) זכרי' ט, ט.

12) ראה שערי אורה בד"ה יביאו לבוש מלכות אות צה.

13) סנהדרין שם.

14) דניאל ז, יג.

15) ראה לקו"ש חל"א ע' 20 ואילך.

16) ראה לקו"ת שלח לו, ד. ובכ"מ.

17) משיחת ש"פ וירא ה'תשמ"ג.

קכג, א – שיר המעלות אליך נשאתי את עיני היושבי בשמים

האריז"ל

ה

והענין הוא שאי אפשר למיין נוקבין אם לא על ידי נשמות הצדיקים והם באים מבינה והבן כל זה ונמצא שהוצא' בינה לחוץ הוא על ידי תקוניה האמורים בשיר השירים והם הנכנסים בתוך ז"א ונעשה לו מוח ומשם מתפשט בכל הגוף (ד"ש ע"ד) והחכמה עצמה מתקנת מצד עצמה ומוציאה לו מוח שני על ידי הבינה ומוח זה אין לו התפשטות בכל הגוף מרוב העלמו ולפיכך נקרא בן רבקה ולא בן יצחק כדאיתא באדרא נוטא כי עיקרו מהבינה והיא חיי המלך ולפיכך קדם המוח שלה למוח המתפשט מהחכמה ודע כי מפני שכבר היו לו לז"א חג"ת ונעשו חב"ד לכך גם במוח הראשון קתני אתעביד מוחא אחרא לומר שהוא גבורה ונעשה בינה מעשה מוח אחד ממה שהיה ומוח שני זה של חכמה לא נתלבש בבינה אלא שנמשך מן החכמה ועבר דרך הבינה מעבר בעלמא ונכנס בראש ז"א וזמ"ש ההוא אחרא ההוא נהירו דאתמשכא מיניה מנה לבד כדפרישית וממוח זה נמשכו ל"ב נתיבות על ידי האור הבא דרך שערות הראש העליון למוח זה כדלעיל ונמצא שהתפשטות מוח הבינה הוא על ידה ומוח החכמה אינו מתפשט לל"ב שבילין אנא על ידי השערות העליונו' ושני מוחות אלו בהמשכם ליכנס לז"א טרם יכנסו מתחברין בסוד זווג כי המשך שני מוחות אלו הוא תיקון חכמה ובינה והתיקון הוא היות להם דמות אדם רישא וגופא ודרועין ושוקי' וברית קדש וזה ענין אתגליף באמתות (ע"ג) להחקק בדמות בית קיבול גוף ונשמה גוף בית קיבול לנשמה וכל אחד נחקקה בתיקוניה ובינה נכנסו כל תיקוניה בז"א ואין כן חכמה כי נהירו דידה בה עד המוח לבד כי נעלמת היא להשיגה ודע כי ממוח היוצא מבינה לז"א נחלק לנוקביה גם כן. ולפיכך נקראת תבונה בן בת ו"ה כדאיתא באדרא נוטא ואמרינן בתקונין נפש מלכות תבונה ע"ש וזמ"ש חד נהרא דנגיד ונפיק לאשקאה גנתא דהיינו נוקבא דז"א שהיא גנתא ולפיכך אמרו דמסטרא דאימא נפקת בת ומ"מ אין הלשון מוכרח כאן דאפשר דקרי גינתא לואו וכדאמרי' באדר' להשקות את הגן דא ו' וכדאי' התם ואמנם המוח היוצא מהחכמה אין לו התפשטות רק עד מוחא והתפשטותו על ידי שערות הראש העליון כי על ידו נתפשט לל"ב נתיבות וזה הוא כי האור עובר מהשערות העליונים דרך השערות התחתונים. למוח ז"א וכדאמרינן באדרא רבא ונהיר ונגיד בהנהו נימין לנימין דז"א ומהאי מתתקן מוחיה וכדין נגיד ההוא מוחא לל"ב שבילין עכ"ל וזה יורה על מיעוט אור מאד לרוב העלמה והנה שני המשכו' אלו הם סוד תיקון החכמה והבינה כל אחד בסוד אדם כדפרישי' ואז נזווגו בסוד הדעת העליון הנק' רישא דעמיקא דבירא כי עמיק' דבירא היא בינה וכדאמר בפ' וילך בדף רכ"ה ע"א וז"ל

בגין כך בעי בר נש לסדרא שבחא דמאריה כהאי גוונא מתתא לעיל' לסלקא יקרא דמאריה לאתר דשקיו דעמיק' דבירא נגיד ונפיק. ולבתר נגיד לאמשכא מעילא לתתא מההוא שקיו דנחלא לכל דרגא ודרגא עד דרגא בתראה לאמשכא ברכאן לכלא מלעי' לתתא לבתר בעי לקשרא קשרא בכולא קשרא דמהמנותא ודא הוא בר נש דאוקיר לשמא דמאריה קדישא כו' עכ"ל. הכונה היא כי האדם בתפלתו צריך שיעלה מחשבתו עד מקו' השקאת עמיקא דבירא שהוא נגיד ונפיק לז"א וזה ע"י השביל העליון הנכנס בעומק הבינה והוא נקודת ציון העליון' שבבינה ושביל זה הוא קוץ התחתון של יוד כי יש לה שלשה קוצות האחד נקרא רישא והשני גזעא. והשלישי הדק והתחתון שבילא והם רישא וגזעא ושביל' האמורים בפ' בלק בד' ר"ג ע"ב וז"ל דהא רזא דיליה מראש צורים איהו ואתייחד ברישא ובגזעא ושבילא יי דא רישא עלאה אורא דסלקא אלהינו דא גזעא דאתמר גזע ישי יי דא שבילא דלתתא ועל רזא דא אתייחד ביה כדקא יאות כו' עכ"ל ושביל זה הוא סוד ושבילך במים רבים שהוא סוד זווג חכמה ובינה כדאיתא בפ' בראשית והוא דעת עליון הנכנס בנקודת ציון שבה ונקודת ציון תקרא נתיב לא ידעו עיט. והשביל או הנתיב הנכנס שם יקרא דעת והוא פטר כל רחם וכדכתיבנא זמ"ש בהקדמת בראשית דף י"ג ע"ב שורה כ"ד וז"ל פרשתא קדמאה קדש לי כל בכור דא י' דאיהו קדש בוכרא דכל קודשין עלאין. פטר כל רחם בההוא שביל דקיק דנחת מן יוד דאיהו אפתח רחמא למעבד פירין ואיבין כדקא יאות ואיהו קדש עלאה עכ"ל וזה ברור וקרי ליה קדש עלאה לפי שכנגדו למטה היסוד והוא הנקרא קדש בסוד שבת קדש אלא שזה הוא קדש עלאה ודע כי כמו שיש לברית קדש תחתון שתי בחינות זכרו' ונקבות בסוד יוסף ובנימין כן יש לשביל העליון בחינה עליונה (ע"ד) והיא הנקראת שביל בסוד מיין דכורין או נתיב בבחי' תחתונה בסוד מיין נוקבין והוא הנקרא נתיב לא ידעו עיט או שביל והוא הנקרא עמיקא דבירא כמו שהיסוד נקרא מקורא (ד"ש דכ"ט ע"א) דבירא והאי לא מתפרש מן בירא לעלמין כדרך שמקורא דביר' לא מתפרש מן בירא לעלמין כדאמר בפ' תולדות והיינו דאמר' בפ' אחרי מות ובפ' בראשית בההוא נתיב דלא אתידע לעיל' ותתא כד"א נתיב לא ידעו עיט עכ"ל לומר דלא אתידע לעילא בבחינת מיין דכורין ולא לתתא בבחינתו השני' בתוך הבינה בסוד מיין נוקבין כי נעלם הוא ועמוק עמוק מי ימצאנו. ולפיכך נקרא עמיקא והיינו דכתיב ושבילך במים רבים ועקבותיך לא נודעו ששתי הבחינות לא נודעו לא למעלה ולא למטה ועוד כי מיין נוקבין שבכאר התחתון בכח נתיב זה שבתוך הבינה באים על ידי מקורא דבירא כדבעינן למימר קמן. וכמו שמלכות תקרא ברוך בסוד מבוועא דבירא שבה כן בינה תקרא ברוך בסוד הנתיב שבה וזהו ההפרש שבין ברוך דתפילה לברוך שבברכות כי זה בבינה בסוד הנתיב שבה ובתפילה למלכות בסוד היסוד שבה וכמ"ש בר"מ בפ' עקב אבל לעולם עלמא דאתי לחודיה לא אקרי ברוך אלא ברכה וכמ"ש בפ' תרומה ובפ' ואתחנן והבן זה ודע כי בינה תקרא עמיקא דנהרא בסוף פ' ויקרא ועומקא עלאה

בפ' ויחי ובפ' בשלח ועמיקתא דכולא בפ' ויחי ובפ' אמור ובפ' ואתחנן ועמיקא דכולא בפ' ויחי ובפ' בשלח ובפ' צו ובפ' אמור ובפ' בהעלותך ובפ' חקת ובפ' ואתח' והכל בסוד השביל שבה אם כח הזכרות ואם כח הנקבות כי כח הזכרות שבה יקרא עמיקא עלאה וזמ"ש בפ' בשלח בדף פ"ג ע"ב וז"ל. אמר ר' חזקיה כד עתיקא סתימאה דכל סתימין בעי לזמנא ברכאן לעלמין אשרי כולא ואכליל כולא בהאי עמיק' עלאה ומהכא שאיב ואתנגיד בירא דנחלין ומבועין אתנגידו מני' ומשתקיין מניה כו' עכ"ל:

הנה דבירא דנחלין ומבועין אתנגידו מניה דהיינו בינה שאיב ואתנגיד מעומקא עלאה דהיינו ההוא שביל דקיק דנחית בגווה. וכן אמרו בפ' ויחי בדף רכ"ט ע"א וז"ל ר' יהודה פת' ואמר אליך נשאתי את עיני היושבי בשמים האי קרא אוקמוה אבל תא חזי צלותא דבר נש דאתכוון בה איהי לעילא לעומק' עלאה דמתמן נגדי כל ברכאן וכל חידו ומתמן נפקי לקיימא כלא ועל דא יתיר יוד בגין דלא פסיק יוד מאתר דא לעלמין ובגין דא כתיב היושבי בשמים אחיד לעילא ברזא דחכמתא עלאה. ואחיד לתתא דיתב על כרסיא דאבהן יתיב על כרסיא דאקרי שמים ובג"כ היושבי בשמים כתיב כו' עכ"ל:

הכונה כי תפלת האדם המתכוון בה כראוי היא למעלה בעומק העליון בסוד נקודת ציון ושם חביון ברית קדש עלאה ומשם נמשכין שני מיני שפע על ידי הזווג העליון אם שפע ברכה וחירות וזמ"ש דמתמן נגדי כל ברכאן ואם שפע חיות וקיום והעמדה לספירות ולכל הנמצאים בסוד ואתה מחיה את כולם כי הנה המלאכים אם יפסק מהם השפע העליון כרגע לא יוכלו לעמוד כדאיתא בפ' ויקרא ולשפע שני זה אמר ומתמן נפקא לקיימ' כולא (דף טו"ב ע"א) ושני שפעים אלו נעשי' על ידי זווג העליון וכאשר יחסר מהם דהיינו שפע הברכה לא יקרא זווג שלם. וזמ"ש בפ' אחרי מות בדף ס"א ע"ב וז"ל ת"ח כתיב ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן האי נהרא אתפשט בסטרוי בשעתא דמזדווג עמיה בזווגא שלים האי עדן כו' כדין כתיב עד שהמלך במסיבו כו'. ומתברכאן עלאין ותתאין כו' עכ"ל. ביאור הדברים כי הבינה מתפשטת בשש קצוותיה לעטר הבן הנעים וזה כשהזווג העליון שלם בשני מיני השפע שכתבנו וזמ"ש בשעתא דמזדווג עמיה בזווגא שלים האי עדין שיהיה הזווג שלם לברכה וקיום והזווג השלם הוא כשהוא בההו' נתיב דלא אתידע לא לעילא ולא לתתא. והענין הוא כי צריך התעוררות תחתונים כדרך הזווג התחתון להעלות מיינ נוקבין ולכן צריך לכוון בתפלתו עד שם ואז הנתיב ההוא יעלה מים נקבות לקבל מים זכרים ונתיב זה לא אתידע לעילא ולתתא לא בסוד מיינ נוקבין ולא בסוד מיינ דכירין כדפרישית לעיל ואין הזווג שלם אלא על ידי נתיב זה וכאשר אין התעוררות תחתון אין הזווג ע"י נתיב זה כי אין מיינ נוקבין ונתיב זה למטה הוא סוד מיינ נוקבין כדכתיבנא לעיל ואין הזווג לצורך ברכה וחירות אלא לשפע השני שהוא קיום והעמדה לבד וזה היה

משנחרב בית המקדש דאתתרכת ה' עלאה כנז' בתקונין לענין מין שפע זה בלבד כי אין לך יום שאין קללתו מרובה מחבירו אבל לעולם יש זווג עליון ולפיכך לא פסיק יוד מאתר דא לעלמין כי השפע השני אי אפשר זולתו אלא שאין הזווג שלם לברכה (ד"ש ע"ב) ולחירות לעטר הבן הנעים לשיזווג בכלתו על ידי היסוד כי הצדיק אבד משחרב ב"ה ונשבע השי"ת שלא יכנס בירושלים של מעלה עד שיכנס בירושלים של מטה ונמצא שיש זווג אלא שאינו שלם וזמ"ש בפ' לך לא תימא כד מתחבראן אלא מתחברן ודאי לומר שלעולם לא מתפרשאן כי נקראים רעים כדאיתא בפ' ויקרא ולא שייך לומר כד מתחבראן שנראה שיש זמן שאינן מתחברים דודאי מחוברים הם תמיד ולא נקט כד מתחבראן אלא לומר כשמתחברין חיבור שלם שיש זמן שאינו שלם. וכאשר הזווג שלם אשתכחו ברעותא דהיינו הרצון המתגל' במצח ומתפשט עד המזל אשר על ידו הוא זווג חכמה ובינה דבמזלא תלייא זווגא דילהון כנז' בפ' אחרי מות ואפשר דברכה וחירות ולקיימא כולא שלשה אלו הם בני חיי ומזוני. בני חיי היינו ברכה לאפקא ברכאן למטרוניתא על ידי היסוד כדקתני הכא מזוני היינו חירו חיי היינו לקיימא כולא ושלשה אלו לאו בזכותא דהיינו חסד כדאיתא בתיקונין תלייא מינתא (א"ש צ"ע כי היכל הזכות הוא בגבורה ואפשר כי זה כנול בזה וזה בזה) אלא במזל' תלייא מילת' חיבורא דילהון לאפק' בני חיי ומזוני לעלמ' דאתי ומשם נמשכין למלכ' קדיש' וכדין כתיב בעטרה שעטרה לו אמו בסוד ששה קצוותיה המתפשטין ומאירין בו בכל שש קצוותיו וזהו ענין אתפשט בסטרוי ונפקי מבועין ונחלין שבתו' הבינ' וירית ההוא בן אחסנתא דאבוי ואימיה הם תרין עטרין דהוו גניזין באבא ואימא והשתא ירית לון כדאיתא באדרא זוטא והענין הוא כי סדר אצילות ת"ת למטה מחסד וגבורה ועל ידי זווג זה יורש את (ע"ב) אביו ואת אמו לעלות למעלה על חסד וגבורה בסוד שרשם הגנוז בהם עיטרא דאקרי חסד ועיטרא דאקרי גבורה ונמצא למעלה מהם ויונקים משרשיהם הגנוזים בתוך הת"ת אשר ירשם עתה מאביו וירש מקומם ואז יקרא בן חורין כי אינו משועבד לחסד וגבורה אלא לאבא ואימא בעלותו למעל' עליהם ואינן מגיעין שם הקליפות אלא חירות בסוד היובנ. ואפשר שתרין עטרין אלו הם הנהר המתפשט בצדדיו שהיא הד' שבה' שנתפשטה למטה ולמעלה בשני צדדיה דהיינו נהר היוצא מעדן דהיוד שהוא העדן נתפשטה לכאן ולכאן למעלה ולמטה ונעשה ד' כדאיתא בפ' ויקרא והצד השלישי שבה"א הוא הת"ת שנתעברה והיה בתוך מעיה ואח"ך יצא לחוץ בסוד ו' שבשם והשני צדדין הם חסד וגבורה הגנוזים ואתפשט בסטרוי והוריש' לבן הנחמד ונמצאו לבן שני ענינים אם הארת שש קצוותיו על ידי המבועין והנחלים היוצאין מהנהר והם שש קצוות הבינה המאירים בשש קצוותיו וזה יקרא ברכה לריבוי בריכות המים הנמשכות מהנהר ויקרא גם כן תפנוקא ותפנוקי מלכים שהם השש קצוות. ואם אחסנתא דאבוי ואימיה לרשת מקום חסד וגבורה. בקחתו את שרשם הגנוז למעלה וזה יקרא חירו בן חורין כדפרישית ויקרא ענוגא כד"א אז תתענג על ה' והיינו דאמר התם בפ'

ויחי כל ברכאן וכל חירו. והכא נמי אמרינן כדין הוא אשתעשע בההוא ענוגא ותפנוקא ושעשוע זה לצורך הזווג להוציא מיין דכורין מלמעלה למטה כשם שיש שעשוע בנשמות הצדיקים התחתונים למיין נוקבין כן צריך שעשוע להתענג ולהוציא מיין דכורין בסוד היין המשמח ומבשרינו נחזה כי השמחה והתענוג ירבו תאווה ואז באותה שעה שהוא עומד בתפנוקי מלכים בהארת שש קצוותיו ויתיב בעטרוי דהיינו אחסנתא דאבוי ואמיה אז ברית קדש פועל פעולתו ומפיק ברכאן למטרוניתא. וכל הנחלים הולכים אל הים ומשמע לי מדקא' לאזדווג' מלכא קדישא במטרוניתא דהיינו מיין נוקבין היוצאי' על ידי היסוד מבועי דבירא ויסודא והם מעוררים הזווג לאזדווגא מלכא במטרוניתא והיינו דקאמר נרדי שהוא היסוד שבה והיינו נתן ריחו מלמטה למעלה כענין הריח.

שער מאמרי רשב"י — פירוש ספרא דצניעותא פרק א

ו

אליך נשאתי, שבח זה ישראל למטה אומרים אותו, נגד הכלה, לכן ה' דהיושבי מיותר, יושבי מיבעי ליה, אלא רמוז לה' אחרונה שהיא כלה.

פרי עץ חיים — שער השבת — פרק יט

הבעש"ט

ז

דער אלטער רבי האָט דערציילט אַז דעם ערשטען מאָל וואָס דער בעש"ט האָט גערעדט מיט זיינע תלמידים וועגען שמחת תורה האָט ער זיי דערציילט: שמחת תורה בכלל פאַרשלאָפען אידען, שבת ויו"ט בכלל איז דער זמן התפלה שפעטער ווי בחול, ובפרט שמחת תורה פאַרשלאָפט מען אַביסל, צוליב די הקפות און די סעודת יו"ט. מלאכים אָבער האָבן ניט די עבודה, ממילא שטייען זיי אויף שמחת תורה אַזוי פרי ווי אַלע מאָל. זיי ווילן זאָגן שירה, אָבער אַן נשמות קאָנען זיי ניט, כמ"ש ברוך יחד כוכבי בוקר, זיינען זיי אַוועק אויפראַמען דעם גן עדן, מיט אַמאָל געפינען זיי זאָכען וואָס זיי ווייסען גאָר ניט וואָס דאָס איז: פאַדמיאַטקעס, פאַנטאָפעל, האָבען זיי זיך שטאַרק פאַרוואַנדערט, זיי זיינען געוויינט צו געפינען אין גן עדן ציצית תפילין, אָבער ניט פאַנטאָפעל.

זיינען זיי אַוועק פּרעגן מלאך מיכאל, האָט ער זיי גיענטפּערט, אַז דאָס איז זיין סחורה, און האָט זיי מסביר גיווען, אַז דאָס איז פון די אידישע ריקודים

(1) דערפון לערנען אַפ רז"ל אַז אין מלאכי השרת אומרים שירה למעלה עד שיאמרו ישראל למטה (חולין צא, ב).

מיט דער תורה און האָט אָנגיהויבען ציילען די פּאַנטאַפּעל, די זיינען פון קאַמינקע און די זיינען פון מעזריטש כו'.

און דער מיט האָט זיך מלאך מיכאל מתגאה גיווען אויפ'ן מלאך מט"ט וואָס ער איז קושר כתרם לקונו מתפילותיהן של ישראל² און ער – מלאך מיכאל – וועט מאַכן אַ בעסערן כתר פון די שמחת תורה טענץ צעריסענע פּאַנטאַפּעל³.

כתר שם טוב – הוספות – סק"ד

(2) ראה זוהר ח"ג לז, ב. מאמר ד"ה צאינה וראינה תש"ח (קונטרס נח – ספר המאמרים תש"ח ע' 202).
(3) ספר השיחות תש"א ע' 31 ואילך. נתבאר בארוכה בשיחת שמחת תורה וש"פ בראשית (התוועדות ב' תשל"א).

הרב המגיד

ח

וכמו ששמע ממורו ע"ה עמרז"ל כל בעלי השיר יוצאין בשיר ונמשכין בשיר בעלי השיר המה כל הברואים שאומרים שירה כמ"ש בפרק שירה כו' . . יוצאין בשיר בשיר שלהם הם יוצאים בכלום הנפש מגודל עוצם הנעמיו' והעריבות של העונג שלהם כו'.

מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ה ח"א ע' רל

כ"ק אדמו"ר הזקן

ט

אך הנה יש להבין מהו פי' בישורו"ן להיות כי בפי' ישורו"ן יש ג"כ לפרש לשון שיר"ה כי פי' ענין היושר שבתיבת ישורו"ן יש לפרשו ג"כ בענין השירה כי הרי לזה הטעם נקרא הניגון בשם שיר לפי שהשיר הוא דבר העגול כטבעת כענין כל בעלי השיר יוצאין בשיר בשבת שהוא אצעדה מברזל או מדבר אחר המסבב לצואר החיה כידוע וכן כל דבר עגול נקרא שיר בלה"ק כידוע וגם השירה בניגון הוא בא בבחי' עיגול ממש כעיגול הגשמי של השיר הגשמי דהנה אנו רואי' בחוש וידוע לכל יודעי נגן בקולות התנועות של הניגון המורכבים שכל אחד מהם מתקשר אל חברו ומשתלשלי' מתנועה לתנועה עד שיש קשר וחיבור גם לסופו של הניגון עם התחלתו שהרי מיד כשמסיים הניגון מכריחו לחזור לראש הניגון וכאילו סופו עם תחלתו נמשכין בהמשך אחד וענין אחד ובאם שלא יחזור לראש הניגון מיד שסיים את סופו ה"ז כאילו נשאר באמצע הענין והכונה כי קולו' הניגון כולם הם מורכבים יחד בהתכללות כ"כ עד שבלתי נמצא בהן ראש וסוף כלל כמו

העיגול גשמי שאין בו מעלה ומטה ולא ראש וסוף כך בניגון בכל פרקיו הוא מתאחד כא' שתחלתו נעוץ בסופו וסופו נעוץ בתחלתו וע"כ כאשר מסיים הניגון מיד חוזר לראשו משא"כ מניגון לניגון אחר יש הפסק בקול בהכרח כידוע וד"ל.

מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ו ע' שענד

י

וזהו חכמות בחוץ תרונה שהעלי' הוא ע"י השיר יוצאי' בשיר ונמשכי' בשיר וכענין שיר המעלות פי' מעלות מל' עליה והיינו ע"י השיר וכידוע בענין ט"ו שיר המעלות שאמר דוד שהיו אומרי' אותם בט"ו מעלות שהיו נושאי' המים מהשילוח ע"ג המזבח ועל כל מעלה ומעלה היו הלויים משוררים כו'. וזהו חכמות בחוץ שע"י ירידת החכמו' בבחי' חוץ למטה להיות כולם בחכמ' עשית ואח"כ מתחברי' יחד כמו שהן קודם בריאת העולם מים במים, וגם חכמ' התורה נתלבשה בגשמיות ועי"ז תרונה בבחי' שיר להתעלות למעלה יותר משהיו מקודם כי יש הרבה בחי' חכמה ויש בחי' שלמעלה מעלה יותר כו'.

ד"ה צדיקים מה עושים תקע"ב

כ"ק אדמו"ר האמצעי

יא

וכמו עניו השיר בט"ו מעלות שהיו נושאי' את המים מע"נ עד וכו' שהי' בזה ט"ו מעלות ועל כל מעלה היו מרנני' בשיר' שבכל עליי' ועליי' יש שיר ורינה מיוחדת, וענין מספר ט"ו מעלות היינו שהיו או' ט"ו שיר המעלות לנגד בחי' ט"ו יסודו' והן ט"ו ויין דאמת ויציב כו' וד"ל. וכמ"כ ענין שיר' השיר"י שיר על כל השירי' כו' לפי שיש כמה מיני שיר בכמה מיני עליות זו אחר זו עד רום המעלות שנק' שיר' על כל השיר"י (והוא הנק' שיר' פשוט שבבחי' הכת"ר שגם הוא עולה כמ"ש דאפי' אור צח כו' אוכ"ם הוא לגבי עילת העילוי, ושיר כפול הוא בחי' העלאו' דחו"ב שנק' שירי"ם ושיר משולש דחב"ד כו' וכמו שאמר חכמו' הוא נק' שיר כפול דח"ע ות"ת כו').

מאמרי אדמו"ר האמצעי בראשית ע' פה ואילך

כ"ק אדמו"ר הצ"צ

יב

א שיר המעלות אליך נשאתי את עיני וגו'. רבות בשלח פכ"ה דקמ"ב ע"ב אבל כשיעשו תשובה ויתלו עיניהם למרום כד"א אליך נשאתי את עיני כו' לשום שפלים למרום כו' ע"ש. יש להעיר ממ"ש בענין בזמן שישראל מסתכלים

כלפי מעלה ומשעבדים את לבם כו' דהיינו שצריך להביט בכל דבר אל שרשו שהכל מאת ה'. עמ"ש בד"ה ויעש משה נחש נחושת. ומ"ש בד"ה כה תברכו שבמקום שהמחשבה של אדם מתבונן ומחשב שם הוא כולו וזהו שרפים עומדים ממעל לו כו':

(ב) זח"א ויגש דר"ח ע"ב מפרש דקאי על מל'. ואשא עיני אל ההרים היינו אל ז"א כו' ובפ' ויחי דרכ"ט סע"א פי' אליך נשאתי היינו ע"ד ממעמקים קראתיך דהיינו או"א שבה מלובש אור הכתר כו'. וכן פי' בפ' ואתחנן דרס"ה ע"ב שהיו"ד דהיושבי זהו יסוד אבא כו' המקבל ממו"ס כו'. והרמ"ז שם האריך. ויש לפרש כי שמים סוכ"ע. ויו"ד זהו צמצום הקו להיות מקור לסוכ"ע. א"נ שמים יחור"ע שלמעלה היש ולמטה כלא חשיבי:

יהל אור עה"פ (ע' תפח)

יג

והיינו כי התגלות עתיק הוא בבינה ונק' עלמא דחירו וזהו ענין מלך עילאה ואיהו רזא דקה"ק הנז' בזהר ר"פ יתרו דס"ז ע"ב, ופי' תלי פי' בפרדס שם שהוא נק' אצל קצת תוכנים תנין, ופי' שהוא מלשון קוצותיו תלתלים ויותר י"ל ע"ד שפי' בפרד"ס בעה"כ ערך תל דפי' ברע"מ שהוא יסוד נק' תל שהכל פונים בו עכ"ל ע"ד ונבנתה עיר על תלה בירמי' סי' למ"ד י"ח, והנה כערך היסוד למלכות כן ערך הבינה לז"א, כי מקור השפע לז"א נמשך מיסוד אימא ונק' עיקרא ושרשא דאילנא בזהר ר"פ פקודי וזהו ענין תלי בעולם כמלך על כסאו וזה כמ"ש בזהר ואתחנן דרס"ה ע"ב בפ' היושבי בשמים כו' דיו"ד היושבי הוא יתיר אלא שזהו ענין מה שנמשך יסוד דאימא ומתלבש בז"א הנקי שמים כו' ע"ש בפ' הרמ"ז.

אוה"ת יתרו (ח"ג) ע' תתטז

יד

בסנהדרין פ' חלק דצ"ט ע"ב אמרו כל העוסק בתורה לשמה כאלו בנה פלטרין שלמעלה ושלמטה שנאמר לנטוע שמים וליסוד ארץ, וענין בנין י"ל ע"ד מ"ש הבונה בשמים מעליותיו ואגודתו על ארץ יסדה בעמוס סימן ט' פסוק ו' ות"י די אשרי' בתקופה רומי' שכינת יקרי' והיינו כי בינה נק' שכינה עילאה ומאיר בחינה זו בז"א הנק' שמים כמ"ש בזהר חלק ג' פרשה ואתחנן דף רס"ה ע"ב בפירוש היושבי בשמים ב' יתירה דהיושבי שהוא מורה על ההמשכה מבחי' ממעמקים ב' יסודות דאו"א כו' וזהו מעליותיו, ע"ד אז תתענג על הוי' דפי' בזהר למעלה משם הוי'.

אוה"ת יתרו (ח"ג) ע' תתעט

טו

וזהו ג"כ ענין עמל תורה ועמל שיחה כי עש"מ נק' בזהר מילין דהדיוטא ע"ד ש"ח של ת"ח כי נק' ש"ח ולא קודש לפי שק"ג מסתרת שיהי' העולם יש ודבר נפרד וגם מט"ט שרו של עולם נק' נער וזהו המבדיל בין קודש לחול כי שער החצר הפנימית הפונה קדים לבחי' קדמונו של עולם סגור יהי' ששת ימי המעשה וביום השבת יפתח כו' כמ"ש בד"ה ויקהל משה וא"כ ההמשכה למטה להמשיך הע"מ נק' עמל שיחה, וכמו החכמה שבדיבור איך לדבר ע"פ דקדוק כו', זהו רק כלי להשיג החכמה האמיתית וזהו עמל תורה ולכן מצד עצם הבריאה ועדיין א"י באיזה מהם חפץ ורק הר סיני שירדה שנאה על הרע וא"כ עמל שיחה זהו רק ע"ד ז' מצות שנצטוו בני נח שעיי"ז יהי' קיום העולם, אבל התורה חיי עולם גבוה אפי' מהתפילה שנק' חיי שעה ויצא יצחק לשוח ולכן עיי"ז לנטוע שמים שיהי' היושבי בשמים בחי' עת"י יתיב נכון כסאך מאז ע"י אז ישיר במד"ר רפכ"ג וזהו וידבר אלקים כו' לאמר להמשיך ע"י עשה"ד חיות ואור בבחי' עש"מ כו', ענין ושמים בזרת תיכן עולם א' משלשה אלפים ומאתיים בתורה גם ההפרש בין עש"מ לעשה"ד י"ל ע"ד כי אל דיעות ב' דיעות שמלמטה למעלה יש מאין וזהו ענין ע"מ, אבל מלמעלה למטה כולא קמי' כל"ח זהו נמשך ע"י חכמת התורה וכמ"ש מזה בלק"ת בד"ה בשעה שהקדימו ישראל נעשה כו'.

אוה"ת יתרו (ח"ג) ע' תתפט

טז

ואפ"ל שזהו ענין טוב לשמים וטוב לבריות, פי' טוב לשמים שממשיכים היושבי בשמים זח"ג ואתחנן דרס"ה ע"ב גם ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים בסידור ד"ה ששת ימים תאכל מצות כו', וטוב לבריות ע' סידור גבי ברוך מרחם על הבריות.

אוה"ת יתרו (ח"ג) ע' תתקנז

יז

וזהו בחי' צדיק שהוא דוקא הקושר שמים וארץ, וכמ"ש בעה"ק חלק העבודה פמ"ב בענין מאמרז"ל עתידים צדיקים שיקראו על שמו של הקב"ה בב"ב דע"ה ב' שנאמר כל הנקרא בשמי היינו כי כל בשמים ובארץ ועיין זח"ג ד"ו ב' ומ"ש בזה בד"ה בן פורת יוסף שזהו"ע אלה תולדות יעקב יוסף כי הגם יעקב בריח התיכון המבריח מן הקצה אל הקצה היינו מקצה השמים דלעילא מוחין דז"א שנמשך בו מהבינה היושבי בשמים עד קצה השמים דלתתא יסוד, אבל שיומשך

מבחי' שמים לבחי' ארץ זהו ע"י צדיק יסוד עולם כי כל בשמים ובארץ, ולכן גדולים מעשה צדיקים ממעשה שמים וארץ כו'.

אוה"ת משפטים (ח"ד) ע' א'רלג

יה

וזהו ענין רוכב שמים בעזרך דפי' בעה"ק ח"ב רפ"א שע"י עזרך שהאדם לומד תורה לשמה עי"ז הוא עוזר להקב"ה ועי"ז הוא רוכב שמים כו' כ"כ בשם מדרשו של ר' נחוניא בן הקנה וזהו ענין היה לך לעזרני כו', וזהו ע"ד שארז"ל ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים וע' זח"ג ואתחנן דרס"ה ע"ב בפ"י היושבי בשמים כו' ולפמ"ש בת"א פ' יתרו בד"ה להבין ענין האבות הן הן המרכבה שהן מרכבתא עילאה בחי' חג"ת שלמעלה מהמרכבה דבריאה שהן מרכבה לבחי' מלכותו ית' מל' דאצי' . . . ומכ"ז יובן ענין מרכבו ארגמן שיש לפרשו ג"כ על מרכבה עילאה של האבות היינו חג"ת דאצי' ועי"ז ממשיכים מבחי' ע"ק שיהי' מאיר בחו"ב ובז"א כמש"ש בת"א פ' יתרו, וזהו ענין סולו לרוכב בערבות ב"ה שמו פי' ע"ד שיהי' השם שלם שיאיר י"ה בו"ה ולא בחי' כס י"ה ע' ד"ה ראה אנכי נותן שזהו ענין יהא שמיה רבא מברך, וזהו לרוכב בערבות ת"ת בחי' וא"ו ב"ה שמי' היינו שיאיר י"ה בו"ה. ומה שנז' המרכבה בארגמן שהוא ת"ת היינו כי ת"ת הוא עיקר פנימית ז"א כענין יעקב בחיר שבאבות ונאמר ליעקב אשר פדה את אברהם וכו'. ומכ"ז יובן ענין איך ביריעות המשכן שייך ארגמן שהרי יריעות המשכן זהו בחי' נוטה שמים כיריעה וצריך להמשיך שיהי' בחי' היושבי בשמים רוכב שמים לרוכב בערבות וזהו ע"י בחי' ארגמן דהיינו ענין מרכבתו מרכבו ארגמן כו'.

אוה"ת תרומה (ח"ה) ע' א'תקג ואילך

יט

וזהו לנטוע שמים כו' שצריך לנטוע ולתקן את השמים כי כל מה שנברא בשימ"ב צריכין תיקון ואפילו שמים, והמכוון מזה הי' כדי שיהי' עבודה כו', וע"י מה עושין הנטיעה זהו ע"י תפלה כי תפלה נק' סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה לפי שהתפלה מתחלת מדברים תחתונים פסוד"ז הללו את ה' מן הארץ כו' ואח"כ יוצר אור התבוננות מהמלאכים ואח"כ ק"ש שמע ישראל עלו במחשבה, וכשיתבונן בכל זה ששרש הכל הוא מבחי' ע"מ מילין דהדיוטא עי"ז נעשה ואהבת את הוי' אלקיך אהבה ורצון לעצמותו ומהותו ית' ואח"כ הוא בחי' ש"ע ברוך אתה הוי' המשכה למטה כי בסולם עולים ויורדים כו' ועי"ז נעשה לנטוע שמים שממשיכים ומתקנים את השמים, וכמ"ש היושבי בשמים היושב יו"ד שממשיכים

בחי' י' בהשמים שהוא בחי' חכמה השמים כסאי שהשמים נעשה כסא ומכון לשבתו ית', וזהו מ"ש כונן שמים בתבונה שממשיכים בשמים מבחי' תבונה, כי שמים היא אש ומים בחי' מדות משא"כ תבונה הוא למעלה מבחי' מדות וכמ"ש לתבונתו אין מספר, כי מתחלה כתי' גדול אדונינו ורב כח שהוא בחי' שיעור קומה של יוצר בראשית ששרשו מבחי' מדות דאצי' שהיא מקור בחי' גבו' משא"כ לתבונתו אין מספר, וזהו כי אמרתי עולם חסד יבנה הוא בחי' בינה ממשיכים בעולם מבחי' בינה, וזהו ע"י בחי' תפלה.

אוה"ת בא (ח"ז) ע' ב'תרכה

כ

בתלים בסי' פ"ח רמז תתל"ט הקורא למי הים כו', בישעי' בסי' מ"ג רמז שי"ז ע"פ אתם עדי ואני אל, כשאתם עדי אני אל כו', ועמ"ש מענין אתם עדי ע"פ ויקהל משה את כל עדת בני ישראל כיוצא בו אליך נשאתי את עיני היושבי בשמים אלמלא אני לא היית יושב בשמים וכה"א הבונה בשמים מעלותיו ואגודתו על ארץ יסדה, והוא מהמכילתא, וענין היושבי בשמים זהו ההפך ממ"ש בזהר פ' אחרי דף ע"ד ע"ב גבי וכדין לבשו שמים קדרות כו' ודע"ה א' אוי כד אסתלק מלכא לעילא לעילא כו' תאנא סליק ו' לעילא לעילא כו' וא"כ היושבי בשמים זהו ההפך כאשר ה' עילאה מאיר בהוא"ו ע"ד היושבי כו' וכמ"ש בזהר ויקרא דט"ו סע"א בענין ישר יחזו פנימו, אתגליא ע"ק בז"א כו' וכ"כ שם די"ו ע"א וע' ע"פ היושבי בשמים בזהר ואתחנן דרס"ה סע"ב.

אוה"ת בא (ח"ז) ע' ב'תרכט וראה גם אוה"ת נ"ך (ח"ב) ע' תתצה

כא

ביום השמיני כו' בכלי יקר נתן טעם מה יום מימים, ואמר ע"ד המדרש האומר שכל קלוסו של משה היה באז, אז ישיר משה, ומאז באתי אל פרעה, כי אז היינו אחד רוכב על זיין כו' ומה שיום ח' זה נטל עשר עטרות רמז למשארז"ל כנור של ימות המשיח יהי' של שמונה נימין ושל העוה"ב עשרה נימין כו' ע"ש, ויש לפרש עפמ"ש ברבות בראשית פי"ט עיקר שכינה בתחתונים היתה כיון שחטא אדה"ר כו' עמד אברהם כו' עד עמד משה כו' נמצא ע"י האבות עד עמרם המשיכו השכינה רק בשמים מרקיע א' לב' עד לרקיע האחרון הקרוב לארץ, אכן משה הורידה משמים לארץ והנה שמים הוא ז"א דאצי' וארץ הוא מל' והאבות המשיכו תוספת אורות באצי' כמבואר בד"ה משה ידבר, וזהו ענין גילוי השכינה בשמים ועיין בזח"א ויחי רכ"ט ע"א בפ"י היושבי בשמים היושבי יתיר יוד, היינו יחוד חו"ב שבינה מתלבשת בז"א הנק' שמים אש ומים חו"ג, אך מ"מ כתיב כונן שמים בתבונה וע' בפ' ויגש דר"ז סע"א, והיו"ד הוא רק הארת החכמה נה"י דאבא כמ"ש

במק"מ שם, אבל להיות ההמשכה בארץ צ"ל מלמעלה יותר וכמ"ש בחכמה יסד ארץ וכמ"ש בזה בת"א פ' בראשית בד"ה ענין וייצר, וזהו שמה שהורידה משמים לארץ הוא ודאי ע"י המשכה מלמעלה יותר מבחי' האבות שהורידה בשמים עצמו מרקיע לרקיע, ולכן הוא ביום השמיני, וי"ל כי בחי' היושבי בשמים זהו ע"י יחוד תמידי דאו"א אבל שיומשך לארץ זהו ע"י יחוד פנימי ששרשו מע"ק ועמ"ש סד"ה והגדת לבנך, וזהו ענין אז המשכת האלף בחי' פלא עליון כמ"ש בפ' בשלח דף נ"ד ע"א וזהו ג"כ ענין בק"ש הוי' אחד אשר החית מורה שנמשך גילוי או"א"ס בז' רקיעים והארץ, לכן גילוי זה נמשך דוקא ע"י תוספת אור מלמעלה, ולכן נזכר שם הוי' פ"ב, וכמ"ש במ"א. גם יש להעיר ע"ד מ"ש בביאור ענין חגרה בעוז מתניה, פי' המגביהי לשבת המשפילי כו' שלפי שהוא מגביה בבחינה ששמים וארץ שניהן השפלה גדולה לפניו בהשוואה אחת, בחי' כתר עליון ע"כ משפילי בארץ כמו בשמים, ועמ"ש בת"א פ' לך לך בענין לך לך כו' וזהו ענין ביום השמיני דוקא, בחי' אז אשר ז' הם ז"ת אכן האלף כללות ג"ר משם דוקא נמשך שיהי' ירידת השכינה בארץ כו', וזהו שנטל עשר עטרות כי עם היות יום השמיני עצמו הוא בינה, עכ"ז נטל כל העשר היינו התגלות הכתר ע"ד הוא דא עתיקא כו', ועמ"ש במ"א בענין ואם ירחיב ה' את גבולך כו' ובסידור ע"פ עלי עשור, ועיין מענין אז במא"א אות אלף סנ"ג וע' עוד ברע"מ פ' פנחס דרכ"ז ע"א ובת"ז תיקון עשירי מענין אז.

אוה"ת שמיני (ח"א) ח"א ע' כה

כב

עוד יש להעיר לענין מתיבתא דרקיע ממ"ש והמשכילים יזהרו כזוהר הרקיע ופי' בזח"ב ר"פ שמות כזהר נהירו ונציצו נהרא דנפיק מעדן כו' שהוא הנק' רקיע, ובמא"א אות יו"ד סי"ד יושב שמים הוא בינה היושבת בז"א הנקי שמים (וע' זח"ג פ' ואתחנן דרס"ה סע"ב בפ' היושבי בשמים היושבי ביו"ד היינו או"א כו' ע"ש שזהו בחי' ממעמקים).

אוה"ת תזריע (ח"א) ע' רנג

כג

והנה ק"ש נק' בחי' כסא דהנה כתיב השמים כסאי וכוונתו והוכן בחסד כסא פי' שמים אש ומים הוא בחי' המדות אהבה כרשפי אש ובחי' אהבה הנמשכת כמים לדבקה בו והם כסא כס א' שהם כסא ומכון לבחי' אלף אאלפך חכמה אאלפך בינה בחי' חו"ב תרין ריעין ההתבוננות בגדולת ה' ולהבטל אליו כו' שיהיו מאירים ונמשכים במדות להיות ואהבת את כו' בשני יצריך שגם היצה"ר ישוב לאהבת ה' ואז נעשי' המדות בחי' שמים אש ומים כסא ומכון להשכל המתבונן

שיהי' מוח שליט על הלב כו' מתחלה בחי' אתכפייא כמי שיושב על הכסא שאחוריו נמשך על הכסא ואח"כ יבא לבחי' אתהפכא, משא"כ אם אינו מתבונן המדות נפרדים מהשכל ונמשך אחר שרירות לבו כטבע מדותיו עיר פרא אדם יולד ועז"נ אלביש שמים קדרות כו' המדות אש ומים נמשכים בהבלי עולם, אבל ע"י ההתבוננות בק"ש נעשו בחי' שמים כסאי לבחי' אאלפך חו"ב כו' וזהו כונן שמים בתבונה ואז כתיב שמים תכין אמונתך בהם שע"ז נמשך אור וחיות לבחי' אמונה, וזהו פי' שמע ישראל דפי' אל דישראל מבואר למעלה שהוא המשכת נהירו דחכמתא לתוך המדות וכו' ולכן נק' זה בחי' כסא, וכמ"כ באתעדל"ת אתעדל"ע נמשך ג"כ בחי' השמים כסאי כו' וכתוב היושבי בשמים כו' כי הנה (בד"ה וארא) פי' ה' אחד ארז"ל אמליכתי למעלה ולמטה ולד' רוחות כו' והם בחי' ו"ק מעלה ומטה וד' רוחות שהוא בחי' התחלקות ופירוד ואעפ"כ שורה ומתגלה בהם יחודו ואחדותו ית' ואינון מתייחדין באחד שכולם בטילים לגבי אור ה' השורה ומתגלה בהן לכן נק' המשכה זו בחי' ישיבה והשפלה בבחי' כסא כו' כמאמר כגוונא דאינון מתייחדין לעילא כו' קוב"ה לא יתיב על כורסיי דיקרי' כו' הרי יחוד וביטול זה של הו"ק שמתייחדים ובטלים לאא"ס ב"ה הנמשך ושורה בהם נק' יתיב על כורסיי כו' למהוי אחד שיומשך להיות נק' אחד זהו ע"י השפלה וישיבה כי באא"ס ב"ה מצד עצמו לא שייך לומר ו"ק מעלה ומטה כו' דהיינו אפילו הששה מדות עליונות חג"ת נה"י שהם שרש בחי' מעלה ומטה וד' רוחות ששרשן מבחי' ו"ק עליונות שהן הששה מדות הידועי', הרי אא"ס ב"ה לאו מכל אינון מדות איהו כלל, ואינו בגדר עלמין כלל וכמ"ש כי נשגב שמו לבדו רק הודו על ארץ ושמים בחי' זיו והתפשטות לבד כו', ולכן הוא נק' יחיד וחי העולמים מבחי' מלך כו', וזהו כונן שמים בתבונה שלהיות היושבי בשמים הוא ע"י תבונה כמ"ש ה' אלקינו חו"ב תרין ריעין מאין ליש ואח"כ רזא דה' אחד כו' ולכן אותיות תבונה בן ובת אהוי"ר חו"ג כו', וז"ש היושבי בשמים יתיר יו"ד כי אע"פ דכונן שמים בתבונה מ"מ יש בזה ג"כ מבחי' יו"ד דחכ' תרין ריעין כו', ובנפש הוא שגם בהתבוננות מאיר מבחי' ביטול כו', וישיבה זו הוא שיהי' גילוי א"ס ב"ה בהמדות וכן למטה בו"ק מעלה ומטה כו' וכמ"ש ביום ההוא יהי' ה' אחד כו' משא"כ האידנא אין מאיר זה בגילוי כו'.

. . והנה באתעדל"ת בבחי' עמידה וביטול הנ"ל נמשך כמ"כ אתעדל"ע בבחי' זו וכמ"ש ועמדו רגליו ביום ההוא כו' כי בחי' השמים כסאי הוא בחי' ישיבה ואז כביכול אין הרגלים מגיעים למטה, דהיינו שבעולם העשייה לא נמשך כלל הגילוי כי אע"פ שלמעלה נעשה בחי' יחו"ע באמירת אחד כו' שזהו בחי' יתיב על כורסיי כנ"ל הרי גילוי זה רק למעלה בעולמות העליונים משא"כ למטה החושך יכסה ארץ ולכן דוקא לע"ל כתיב ביום ההוא יהי' הוי' אחד כו' שיהי' הגילוי למטה, אבל עכשיו אע"פ שבק"ש ממשיכים האור וההמשכה להיות התלבשות אוא"ס ב"ה בו"ק ונק' אחד הנה גילוי זה עיקרו למעלה לבד ולכן נק' ישיבה שאין הרגלים

מגיעים למטה פי' שלא נמשך הגילוי בעשייה, וגם כי בישיבה אין הרגלים עם הגוף במדריגה א' כלל, אבל לע"ל שיהי' הגילוי למטה נק' ועמדו רגליו עמידה ממש למטה, והיינו מפני שבעמידה גם כן הוגבה הראש כביכול פי' לפי שיהי' הגילוי מבחינה עליונה יותר מהגילוי דעכשיו דכתיב כונן שמים בתבונה וזהו ענין היושבי בשמים כו' ולכן מבחי' זו א"א להיות נמשך הגילוי רק בבחי' שמים אבל בחכמה יסד ארץ חכמה למעלה מבחי' תבונה וזהו כמשל הגבהת הראש כו' כי בחכמה שורה א"ס ב"ה ממש בחי' יחיד שלמעלה מההתלבשות שבמדות ו"ק שאז נק' אחד, ולכן בגילוי מבחינה זו נמשך הגילוי גם למטה והארץ הדום רגלי ועמדו רגליו כו' וירכין וגופא כחדא, שע"י הגבהת הראש יעמדו הרגלים למטה וכו'.

אוה"ת בהעלותך (ח"ב) ע' שנו ואילך

כד

זח"ב ר"פ וארא כב"א, תרומה קל"ז סע"א, ויקהל ד"ר ע"א, דרי"א סע"א, פקודי רלב"א. ובפ' ויקהל ד"ר ע"א פי' המק"מ שמים הוא זעיר וקצה העליון הוא יסוד דאימא וקצה התחתון הוא יסוד דז"א שממנו מקבלת המל'. וזהו"ע בריח התיכון יעקב שמבריח מקצה השמים דלעילא יסוד אימא עד קצה השמים דלתתא יסוד ז"א, כי אלה תולדות יעקב יוסף וממנו מקבלת המל' הנק' ארץ וזהו"ע כי כל בשמים ובארץ. וזהו יעקב י' עקב כי פי' היושבי בשמים ביו"ד יתיר דהיושבי היינו יסוד אימא כמ"ש הרמ"ז ויחי דרכ"ט, ובפ' ואתחנן דרס"ה ע"ב פי' בזהר והאי י' יתיר עמיקתא דכולא היא כו' לארקא ברכאן לההוא אתר דאקרי שמים כו', והיינו כי היו"ד יש בו ג' קוצין המורה על כתר וחכמה וקוץ התחתון זוהי ההשפעה לבניה וכמ"ש בתו"א ר"פ לך לך ע"ש, וא"כ י' דהיושבי זוהי ההמשכה מכח"ב שנמשך לבחי' שמים כו' וכענין מטל השמים שהוא טלא דנטיפ מעתיקא לז"א ועז"נ שראשי נמלא טל כו' וע' בזהר ס"פ ויקרא דכ"ו סע"ב, ועמ"ש בלקו"ת ע"פ האזינו השמים ואדברה כו' תזל כטל אמרתי, וזהו"ע יעקב י' עקב שיעקב בריח התיכון ממשיך מבחי' היו"ד הזה בבחי' עקב שהוא קצה דלתתא, ועמ"ש בזח"ב תרומה קלז סע"א בפ"י והוא כחתן כו' מקצה השמים מוצאו, ע"ש במק"מ, ובמק"מ ויקהל דרמ"א א'. וע' עוד בזהר פ' יתרו דצ"ג סע"א מענין כי שאל נא לימים ראשונים כו'.

אוה"ת ואתחנן (ח"א) ע' קסו

כה

והנה נו"ה שהם מזוזות שהם פתח החיצון, ולמעלה ממנו זהו מפתחות הפנימיות והענין י"ל ע"ד שנאמר הוי' הוי' ופסיק טעמא בינייהו וכמ"ש בת"א פ' בשלח בד"ה וירא ישראל כו' ויאמינו בהוי' ע"ש, והיינו ש' הוי' המהווה מאין ליש

זהו המאיר בז"א, והכניסה לבחי' זו זהו נק' פתח הראשון והוא ש' אד', וזהו ע"י המזוזה ושם הוי' דלעילא הוא עת"י שהוא בחי' סוכ"ע, וזהו שארוז"ל יכנס שיעור שני פתחים כי צ"ל ממעמקים קראתיך הוי' ע' זח"ב פ' בשלח דס"ג ע"ב ופ' ואתחנן דף רסה בענין היושבי בשמים, והיינו כדי להמשיך מבחי' סוכ"ע בממכ"ע, וזהו ענין בית מלא ספרים שזהו מפתחות הפנימי' ליכנס בב' פתחי' העליוני', אך זהו דוקא אם נכנס תחלה בפתח החיצון והיינו ע"י המזוזה ולפמ"ש במ"א בד"ה להבין ענין אור א"ס, י"ל שזהו ענין ב' הויות שבפסוק ראשון דק"ש, הוי' אלקינו זהו ש' הוי' המאיר באצילות, אח"כ הוי' אחד זהו המשכת תוספת אור מאוא"ס ב"ה מבחי' אחד אנת הוא חד ולא בחושבן ועז"נ ביום ההוא יהי' הוי' אחד, ופסוק זה נכתב ג"כ במזוזה בפ' שמע, ואפ"ל היינו שע"י המזוזה יוכל ליכנס ג"כ פתח לפנים מפתח לפמ"ש השו"ס שם וז"ל אלא קביעתה מורה על הסוד הנמצא בה להעלות הנצחים לזרועות עולם ומשם לראש הנקרא כ"ע עכ"ל.

אוה"ת ואתחנן (ח"א) ע' שנג

כו

וזהו השקיפה כלומר לע"ק אתמר והיינו ממעון קדשך מן השמים שהוא ז"א וזהו כדי להיות וברך את עמך את ישראל כמ"ש בת"א פ' מקץ בד"ה כי עמך מקו"ח, וע"ד שנת' בד"ה אשירה להוי' כי גאה בפ"י ושמרו דרך ה' לעשות צדקה ומשפט נמצא זה שיהי' בהצדקה בחי' משפט זהו ע"י שנמשך דרך ז"א כו', וזהו שיהי' הילוך ההשפעה בקדש כו' ועיין בזהר ואתחנן דרס"ה סע"ב בפירוש היושבי בשמים, היו"ד זהו ענין חו"ב המאירים בז"א ועמ"ש בפ"י ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים בסידור שער חג המצות ובלק"ת בשה"ש בד"ה הנך יפה רעייתי.

אוה"ת כי תבוא (ח"ב) ע' תתרמה

כז

והיינו כי דרך כלל יש ב' בחי' בנשמות הא' נשמות הגבוהות בני עלייה שתורתן אומנתן ונקראו בנים למקום דהיינו כמו ברא כרעא דאבוה כמו שהרגל בטל לגמרי לגבי הראש ואין לו רצון בפני עצמו כך הוא ביטולן וכמ"ש ברע"מ ככרא דרחים לאבא יתיר מגרמיה ונפשיה וכמ"ש מזה בד"ה ש"ה ממעמקים, ונק' מולדת בית, שהתורה נק' בית וגם כמ"ש באג"ה ס"י כי ואף לאחר שירדו נר"ן שלהם לבי"ע לא נשתנו כו' והב' נשמות דבי"ע שהן בחי' יש ודבר נפרד רק שהיש בטל כו' ועמ"ש מזה בת"א פ' תרומה בד"ה מי יתנך כאח לי כו', אמצאך בחוץ שהן ב' בחי' נשמות יוסף ובנימין כו' וזהו הנק' מולדת חוץ ולכן בבנימין נאמר ותקש בלדתה כו' וזהו ג"כ ענין שפרה ופועה כי ה' עילאה זהו מולדת בית בחי' מחשבה שאותיות המחשבה הם בעצמות ואינן נפרדים ופועה בחי' דבור, כמ"ש ברבות

בקהלת בפסוק טוב שם פועה שהיתה פועה באשה והולד יוצא ופי' במ"כ מדברת ולחשה באזנה דבר, ועמ"ש מענין עבד ובן בד"ה לא הביט און ביעקב כו' ע"ש וזהו אם כבנים רחמנו כרחם אב, וכנודע מענין אב הרחמן ואב הרחמים כו' והיינו שאפילו על בן ונשמות דאצילות שייך בחי' רחמים כי גם אצילות אין ערוך ממש לגבי אור א"ס ב"ה וחכמה נק' עשייה כו' וזהו כי חק לישראל הוא, וכמ"ש אספרה אל חק כו' בני אתה אני היום ילידתיך, וזהו ענין שמשפרת את הולד כו' כנ"ל, אך ואם כעבדים עינינו לך תלויות וכמ"ש אליך נשאתי את עיני כו' כעיני עבדים שהם מט"ט וסנדל כו' שהם בבחי' ביטול, והנה העבד ע"י הביטול יש בו מעלה גדולה כמ"ש במ"א ע"פ כי לי בני עבדים שע"י שהן בחי' עבדים בביטול רצון עי"ז הם לי ממש וזהו עד שתחננו ותוציא כאור משפטינו והיינו המשפט האמור בפ' ואלה המשפטים כי תקנה עבד עברי כו' שבאמת גם בחי' עבד הוא עברי מבחינת בעבר הנהר מלמעלה מהשתלשלות, רק שירד למטה, ולכן צ"ל כי תקנה קנין הוא ההמשכה מההעלם להגילוי להמשיך בו משרשו.

אוה"ת דרושים לר"ה (דברים ח"ג) ע' א'שלג

כח

והענין אפ"ל ע"ד מ"ש בת"א פ' חיי בד"ה פתח אליהו בענין אנת הוא חד ולא בחושבן ר"ל ולא בחושבן ע"ס, שהע"ס אין ערוך אליו כלל אפילו כטפה מאוקיינוס יותר ממה שאין ערוך ב"ע לגבי ע"ס דאצילות כו' ושם ביאר ג"כ דכל המשכות אור א"ס עד הכתר דאצילות נק' הכל א"ס, ונק' חד ולא בחושבן וראשית הע"ס זהו החכמה, וכן מבואר עוד בסידור שער ל"ג בעומר באריכות בהביאור ע"פ אתה הצבת גבולות ארץ, ועד"ז מבואר ג"כ בלק"ת פ' ואתחנן בד"ה ענין אחד ואהבת בפירוש אנת הוא חד ולא בחושבן ושזהו ענין פסוק ראשון דק"ש ה' אחד כו' ע"ד חד ולא בחושבן וכנ"ל, וכן מתבאר ג"כ עוד בת"א בד"ה יביאו לבוש מלכות, והנה לפ"ד הפרדס דפי' אליו ולא למדותיו היינו לא להספירות ח"ו כ"א לאור א"ס המלוכש בהע"ס, א"כ ודאי פשוט שיש לצייר נפקותות עצומות בין קריאת היחיד אליו ובין קריאת הרבים אליו עד"מ אם מגיע תפלתו לבחי' העצמות כמו שמלוכש במ' שזהו שם אד', אם מגיע להעצמות המלוכש ביסוד שנק' שם שדי אם להעצמות כמו שמלוכש בתפארת שזהו ענין ש' הוי', וכן עד"ז בין עשי"ת ובין שאר ימי השנה, ועיין זח"ג ואתחנן דף רס"ה סע"ב ע"פ אליך נשאתי את עיני, מאן דבעא לצלאה צלותא קמי מלכא קדישא בעי למבעי מעמיקתא דכולא לארקא ברכאן לתתא כמ"ד ממעמקים קראתיך דהמק"מ פי' מבחי' אבא וכ"כ הרמ"ז שם מעמיקתא דכולא ה"ס אבא עילאה יוד של שם וזהו היושבי בשמים, היושבי ביוד רומז להנ"ל, והיינו כמ"ש הוי' בחכמה שאור א"ס מלוכש בחכמה.

אוה"ת דרושים לשבת שובה (דברים ח"ג) ע' א'תסד

כט

וזהו אשריכם ישראל כו' מי מטהר אתכם אביכם שבשמים כי שמים היינו ז"א ואביכם שבשמים זהו כמ"ש בזהר ואתחנן דרס"ה ע"ב ע"פ היושבי בשמים ביו"ד יתיר כו' ופי' הרמ"ז שהוא או"א עילאין הרמוזים באות יו"ד של שם כו', וזהו ענין ממעמקים קראתיך כו' וזהו תתקבל צלותכון כו' קדם אבוהון דבשמיא. אוה"ת דרושים ליוהכ"פ (דברים ח"ג) ע' א'תקפא

ל

כי כה אמר רם ונשא שוכן עד וקדוש שמו. ז"ל הראב"ע שוכן עד עולמו עד, עד שלא יוכל אדם לספור והטעם נצח. והטעם שוכן כי כל הנבראים יש להם תנועה גם לכוכבים תנועה כנשמה עכ"ל. וכן פי' המצ"ד ואין דבריו נכונים, שהרי נאמר והתהלכתי בתוכם הרי ייחסו לו תנועה, הגם שבאמת אין זה כי ההילוך רומז להתפשטות אורו, ובעצמותו אין שינוי, מ"מ בלשון הכתובים לא הרחיקו ענין תנועה, אלא יש לפרש דבריו ע"ד שכתב הכלי פז וז"ל שוכן אחד במצב אחד כי אין בו יתברך שינוי חלילה אלא שוכן עד עכ"ל. (ע"ד פי' המ"נ בענין ישב, וכן בילקוט תילים ע"פ עלי נפשי תשתוחח) וזהו ע"ד שפי' הרמב"ם במ"נ פי"א ענין אתה ה' לעולם תשב הנצחי העומד אשר לא ישתנה כו' כמו שביאר ואמר אני ה' לא שניתי אין בו שינוי כל עיקר, ועל זה הענין יכונה בישיבה, לפי שהישיבה באדם הוא הטוב והשלימות שבעניניו כו', ואמר היושבי בשמים להיות השמים הם אשר אין שינוי בהם כו' ע"ש. נמצא כמו שבחי' הישיבה הוא ענין אני ה' לא שניתי, עד"ז יש לפרש הראב"ע פי' וענין שוכן עד כי התנועה מורה על השינוי וההתפעלות, אבל ענין שוכן זהו השלימות והטוב שבענין האדם, והושאל בחי' זו לביאור ענין אני הוי' לא שניתי. . . ויובן לשון השראת שכינתו במקום, כי הנה אי' בהגדה ברוך המקום שהוא יתברך נק' מקום לפי שהוא מקומו של עולם ואין העולם מקומו, וענין בחי' שנק' מקומו של עולם זהו"ע ממכ"ע כי מקום היינו ו"ק מעלה ומטה מזרח ומערב כו' שהן ו"ק העליונים חו"ג תפארת כו' והמשכת אור א"ס דלאו מכל אילין מדות איהו כלל להיות שורה בהמדות זהו ענין שוכן, ששוכן בבחי' מקום הנ"ל.

אוה"ת נ"ך (ח"א) ע' ער ואילך

לא

וזהו מזמור שיר ליום השבת מה שהז"א משבח לע"ק, כמ"כ עד"ז יובן ענין הללו את ה' מן השמים, ביטול המדות דאצי' לא"ס ב"ה, ועיי' בלק"ת פ' אמור בהביאור ע"פ ונקדשתי בתוך בניי ושם פ"א ע"פ מ"ש ברע"מ פ' אמור דצ"ג ע"א

בענין פי' קדוש דאסתלק ו' רזא דשמים עילאין לעילא כו' נהיר ההוא קדש בהו
 כדין אקרי קדוש, מ"כ זהו ענין הללו את ד' מן השמים שעייז יאיר בהם בחי' קדש,
 ונעשה קדיש בשמי מרומא עילאה בית שכינתיה, וכדפי' בזח"ג פ' ואתחנן דרס"ה
 ע"ב בענין היושבי בשמים יו"ד יתיר, והא יו"ד יתיר עמיקתא דכולא הוא לארקא
 ברכאן לההוא אתר דאקרי שמים לאתונא מיניה כולא, וע"ד היושבי בשמים
 בשמים ממש דכד אינון ברכאן נגידו ואתמשכו מההוא אתר עומקא דכולא
 ואתיישבו באתר דאקרי שמים כדין ברכאן אשתכחי בעילאי ותתאה, ויובן ע"ד
 שנת' בת"א פ' מקץ בד"ה כי עמך מקו"ח בפי' הבט משמים וראה, השקיפה ממעון
 קדשך מן השמים וברך את עמך ישראל, כי שמים שם מים או אש ומים היא ג"כ
 התורה שנאמר בה מימינו אש, וכשמאיר אור א"ס ע"י בחינה זו אזי וברך את עמך
 את ישראל כי ע"י בחינה זו נהיה אנחנו נתראים לפניו לדבר חשוב כו' ועיין
 בלק"ת בד"ה האזינו השמים דרוש הראשון ספ"ה פי' ג"כ דשמים וארץ הם תשב"כ
 ותשבוע"פ ופי' האזינו השמים היינו לבחי' ההמשכה שיומשך בהם מע"ק ועיין
 בת"א בתחלתו בד"ה השמים כסאי.

אוה"ת תהלים (ח"ב) ע' א"ז

לב

והנה כתיב וזרעתי את בית ישראל זרע אדם וזרע בהמה, ונתבאר מזה בת"א
 ע"פ ואלה המשפטים זרע אדם היינו נשמות דאצי' וזרע בהמה היינו
 נשמות דבי"ע והן בחי' מרכבתא עילאה דאצי' ומרכבה תתאה דבי"ע, וע' בת"א
 פ' יתרו בד"ה ענין האבות הן הן המרכבה מענין מרכבתא עילאה חג"ת דאצי'
 שהן מרכבה לאו"א להעלותם ולקשרם בא"ס ב"ה ממש, משא"כ מרכבה תתאה
 בחי' בהמה הם מרכבה לבחי' מ', (ע"ד חלק לעוה"ב ובן העוה"ב זהו שמים וארץ,
 לך הגדולה והגבורה התקשרות ז"ת בחב"ד וזהו ש' מ"ב וזהו כענין וצדקה תרומם
 גוי, שעייז אין יניקה מהמדות), ועמ"ש מזה בד"ה ויקהל משה דתקס"ז, ועם
 שמרכבה תתאה ג"כ מעלים את המ' היינו לחברה לז"א ומשם נמשך האור למ',
 מבחי' אל חי יסוד ז"א, אבל ע"י מרכבה עילאה ממשיכי' מעצמות או"א"ס, וע'
 כה"ג באג"ה סי' כ"ח ד"ה למה נסמכה פ' פרה ההפרש בין ההמשכה שע"י
 הקרבנות ובין ההמשכה שע"י אפר פרה ומים חיים יעו"ש, וע' בת"א ס"פ ויצא
 בד"ה וישכם לבן ההפרש בין האבות הן הן המרכבה ובין מרכבתא דהשבטים י"ב
 בקר ונת' מזה בהגהות לד"ה ואלה המשפטים הנ"ל בבוך תרט"ז. והנה ודאי והרוח
 תשוב אל האלקים אשר נתנה ואעפ"כ רוח בני האדם נשמות דאצי' היא העולה
 למעלה לבחי' השמים ז"א דאצי' דכתי' אליך נשאתי את עיני היושבי בשמים ופי'
 בזח"ג ואתחנן דרס"ה ע"ב דיו"ד יתירה דהיושבי רומז לאו"א עילאין שמרומזי'
 באות יו"ד, עצם היו"ד זהו אבא והמלוי ו"ד זהו אימא שמאירי' בשמים שהוא ז"א
 ע"ד השמים מספרים מנהרין ומנצצין מנהירו דספר עילאה זח"ב קל"ו וידוע

דבאו"א מאיר ע"ק, וזהו בחי' אז תתענג על הוי' על דוקא, ע' זח"ג פ' אחרי דס"ז ע"ב במאמר כאיל תערוג, אבל רוח הבהמה נשמות דבי"ע תכלית עלייתם הוא לבחי' ארץ העליונה מ' דאצי' שנק' ג"כ צרור החיים, אך שם מקור ההארה מז"א, משא"כ בבחי' רוח האדם העולה למעלה מבהשמים מקבל מבחי' היושבי בשמים הארת ע"ק והוא למעלה מעלה מההארה שמז"א וכענין סוכ"ע וממכ"ע כו'.

אוה"ת נ"ך (ח"ב) ע' א'קיג ואילך

לג

וזהו ע"ד מי עלה שמים וירד, ופי' בזהר ששמים עולה לבחי' מי וא"כ בחי' מי הוא למעלה מבחי' שמים והיינו כמ"ש מי יתן והי' לבכם זה ליראה אותי כל הימים, וארז"ל הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים שאינו בידי שמים, ולכאורה הלא דהע"ה ביקש יחד לבבי ליראה את שמך וכמו"כ אנו מבקשים ויחד לבבינו ליראה, אך הענין דבחי' יראת שמים אינו בידי שמים כ"א הוא תלוי בבחי' מי שלמעלה מבחי' שמים, שבחי' מי הוא בחי' שאינו מושג כלל וכמ"ש שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה, אל"ה הוא ו"ק ופ"ו גימט' אל"ה, אבל מי הוא בחי' שאינו מושג כלל, וזהו מי יתן מציון ישועת ישראל כו' מי יתן טהור מטמא, ובבחי' מי זה תלוי ענין יראת שמים כי אם הי' תלוי ענין יראת שמים בבחי' שמים לא הי' הבחירה חפשית שהי' מכריח את הבחירה אבל כשתלוי בבח' מי אין הידיעה מכריח את הבחירה כו' [וע' בת"א בד"ה ארדה נא, שבחי' ד"ת שמתלבש בכלים דע"ס דאבי"ע ולכן ידיעה זו היא ע"י בחי' עיני ה' שהם הכלים והמדות שע"ז נמשך ההתפעלות שכר ועונש שהפגם מגיע בהכלים דוקא, משא"כ ע"י הידיעה שבדעת עליון שלא ע"י הכלים דע"ס אע"פ שהכל גלוי וידוע לא נמשך מזה התפעלות כו' ותדע שכן הוא מענין ידיעה ובחירה שאין הידיעה שהשי"ת יודע שזה יהי' צדיק או רשע מכרחת את הבחירה כלל, ואיך הוא אלא לפי שידיעה זו שהשי"ת יודע הכל מקודם אשר עדיין לא נעשה זהו בבחי' דעת עליון שלא ע"י הכלים דע"ס כו', ולהיות ד"ע זה בחי' מקיף אינו מכריח את הבחירה שאין האדם מתפעל מזה כמו שלא נמשך מדעת זה התפעלות אפי' במדות עליונות חו"ג להיות מזה שכר ועונש, ושיהי' שכר ועונש זהו ע"י ד"ת שע"י הכלים כו'], ולפי פי' הזהר הנ"ל מי עלה שמים ששמים עולים לבחי' מי היינו כמו לך ה' הגדולה ביטול המדות לבחי' אור א"ס שלא מכל אינון מדות כו' ועי"ז נעשה אח"כ וירד ע"ד כי כל בשמים ובארץ, וזהו מ"ש אליך נשאתי את עיני היושבי בשמים, שלכאורה אות יו"ד שבתבת היושבי מיותר דהל"ל היושב בשמים, אך הנה יו"ד זה הוא בחי' ההמשכה שנמשך בשמים ובארץ הנעשה ע"י עלית וביטול בחי' שמים לבחי' אוא"ס שלא מכל אינון מדות כו'.

אוה"ת תהלים (ח"ג) ע' א'שלד ואילך

לד

ישמחו השמים ותגל הארץ ויאמרו בגוים ה' מלך בדה"א סי' י"ו ל"א, ובתלים צו י"א ישמחו השמים ותגל הארץ ירעם הים ומלוואו, ופי' מהרמ"א שם ישמחו השמים משפע חסד ורחמים המשתלשל על ידם ותגל הארץ משא"כ עכשיו לפעמים יעזבו שמים ותאכל הארץ כי מן השמים ירדו דם ואש כו', וע' זח"ג נשא דקל"ז סע"ב ע"פ וה' המטיר על סדום כו' מאת ה' מן השמים כו' וע' מזה במד"ר בשלח ר"פ כ"ה ע"פ כל אשר חפץ ה' עשה בשמים ובארץ, וע' במד"ר ס"פ בראשית פכ"ז ע"פ ויתעצב אל לבו משל למלך שבנה פלטרין ע"י אדריכל כו', ובילקוט פ' האזינו רמז תתקמ"ב בשם הספרי בפ' האזינו השמים כו' יפתח ה' כו' לשון הרווחה כו' ועצר את השמים אין לשון עצירה אלא לשון דוחק כו' כי מטרא בעלא דארעא יחוד זו"ן וכאשר ועצר זהו שאין יחוד, השליך משמים ארץ כו', ואז השמים שרוים בלא שמחה דוגמת משארז"ל פרק הבע"י דס"ב בלא שמחה, כי ע"י היחוד נמשך תוספת ברכה בשניהם ע"ד בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו דוקא וכמ"ל בפסוק ה' בשמים הכין כסאו בפ' על ישראל גאותו וכמ"ש בזח"ב יתרו דפ"ה סע"ב בענין אני אענה את השמים ועי"ז והם יענו את הארץ כו' וכמ"ש בזח"ג ואתחנן דרס"ה ב' ע"פ היושבי בשמים, יוד דהיושבי עמיקתא דכולהו הוא דכד אינון ברכאן נגידו ואתמשכו מהאי אתר עומקא דכולא ואתיישבן באתר דאקרי שמים, וע' זח"ב יתרו ס"ג ב' ובפ' ויקרא דכ"ה סע"ב בפ' הרעיפו שמים ממעל, וזהו ענין ישמחו השמים ר"ת י"ה, ועמ"ש בד"ה האזינו השמים דרוש הראשון פ"ה, בפ' האזינו השמים ואדברה ומשם יובן ענין ישמחו השמים, ועמ"ש בסידור בפ' השמים מספרי' מנהרין ומנצצין המשכת מוחין דגדלות בז"א כו', וגם עכשיו לפעמים אלביש שמים קדרות בישעי' סי' נון ועמ"ש מזה בד"ה יונתי בחגוי בפ' יפתי, משא"כ לע"ל. גם כמ"ש ע"פ הבונה בשמים מעליותיו. והיינו ע"י ואגודתו על ארץ. והיינו כי עכשיו אין בז"א הנק' בסוד שורש רק ו"ק ולע"ל יהיו קבועים בו הג"ר וזהו ישמחו השמים ר"ת י"ה. ועי"ז ותגדל הארץ שיהיו בחי' תרין ריעין כמו חו"ב. גם השמים תשב"כ והארץ תשב"ע"פ ולע"ל ישמחו כו' ע' מ"ש בד"ה תורה צוה ועמ"ש ע"פ ויכולו השמים.

אוה"ת סדור ע' עט

לה

ולהבין ענין ג"פ קדוש הוא נגד משארז"ל על ג' דברים העולם עומד על התו' ועל העבודה ועל ג"ח, שהם בחי' מחודו"מ, עבודה הוא בחי' קרבנות העלאת נפש הבהמה, ועי"ז ממשיך קדוש הא' בשמי מרומא, וע"פ מה דאיתא במדרש ע"פ והנה סולם כו' מגיע השמימה כו' שריחן עולה עד לשמים, וכן תפלות שכנגד תמידין תקנום, שהוא ג"כ ע' העלאת נה"ב, איתא ג"כ בזוה"ק והנה

סולם כו' דא צלותא, ועי"ז ממשיך בחי' קדוש בשמים וכמ"ש היושבי בשמים, שהי' צ"ל היושב, אלא הענין דכתי' אין קדוש כה', שעיקר ההמשכה הוא בשם הוי', ועיקר השם הוא היו"ד בחי' חכ', ולכן אין דבר שבקדושה בפחות מי', וזהו פי' היושבי שמשפיל א"ע בבחי' יו"ד, בכדי שיומשך בשמים והיינו ע"י אליך נשאתי את עיני בחי' תפלה כמ"ש אליך ה' נפשי אשא, ואף שהשמים הוא בחי' גבוה מאוד, מ"מ כתי' כי ששת ימים עשה ה' את השמים כו'. ועי"י בחי' ג"ח ממשיך קדוש הב' על ארעא, כי חסד הוא בחי' מים שיורדין ממקום גבוה למקום נמוך, ועיקר המכוון הוא דוקא ההמשכה למטה וכמ"ש חסד חפצתי ולא זבח.

ד"ה עלמא אמאי קאים תרט"ו, כת"י 993

לו

וזהו נק' עבודה וכמ"ש ושבתם וראיתם בין עובד אלקים לאשר לא עבדו, שזהו לשון עיבוד עורות שמעבדין אותן כך הוא צריך לעבד אות הנה"ב ולהפוך אותו מן הקצה אל הקצה, ועי"ז מהפכי' את אלקי' גימ' הטבע שיהי' הגילוי מלמעלה מן הטבע וזהו עבודה שע"י ממשיכי' בחי' קדושה שלמעלה מההשתלשלו' וזהו קדוש הא' שממשיכי' קדיש בשמי' מרומא עילאה כי גם שהשמי' הם בחי' גבוה כמ"ש כגבוה שמים על הארץ, אבל הנה כתי' כי ששת ימים עשה את השמים ואת הארץ ונמשך השמים מוא"ו מדות עליונות שהם מקור הגבול אבל קדוש הוא למעלה ממדות עליונות וזהו בחי' חכ' שלמעלה ממדות עליונות, וזהו היושבי בשמים, היושב יו"ד, כי יו"ד הוא בחי' חכ' נקודה בחי' ביטול וזהו היושב יו"ד בשמים המשכת היו"ד שהוא בחי' קדוש בחי' חכ' בשמים, וכידוע שאין קדושה פחות מעשרה כי הקדושה הוא בבחי' יו"ד שהוא עשרה בחי' חכ' בחי' ביטול, וזהו קדיש בשמי' מרומא עילאה שזהו ע"י עבודה מלמטה למעלה ממשיכי' מלמעלה למטה בחי' קדוש בשמים בשמי' מרומא עילאה וזהו הגדול והקדוש בשמים ובארץ.

ד"ה איתא בגמ' בסוטה תרט"ו

לז

והנה בחי' את עשית את השמים הוא מאיר בבחי' קצה השמים דלעילא, ועבודת יעקב הי' להמשיך מבחי' קצה השמים דלעילא עד קצה השמים דלתתא, וזש"ה היושבי בשמים, ולכאו' הל"ל יושב בשמים, כמ"ש יושב בשמים ישחק, וכתי' יושב תהלות ישראל. אך הענין הוא, דפי' היושבי בשמים היינו להמשיך בחי' היו"ד שבקצה השמים דלעילא עד קצה השמים דלתתא, וזהו עבודת יעקב, כי יעקב הוא בחי' יו"ד עקב, דהיינו שממשיך בחי' היו"ד שבקצה השמים דלעילא עד בחי' עקב, דהיינו בחי' קצה השמים דלתתא.

ד"ה בן פורת יוסף תר"ח. גוכתי"ק אדמו"ר מהר"ש 1077 לד, א

לח

בן פורת יוסף בן פורת עלי עין כו'. הנה כתי' אלה תולדות יעקב יוסף, וידוע הקושי' למה נא' יוסף דוקא. והנה במדרש מפרש מפני שיוסף הי' דומה ליעקב בהרבה ענינים. והענין הוא, דהנה יעקב הוא בחי' בריח התיכון מברייח מן הקצה אל הקצה כו'. והנה כתי' כי שאל נא לימים ראשונים מקצה השמים ועד קצה השמים, שיש בחי' קצה וקצה, קצה השמים דלעילא וקצה השמים דלתתא, והענין הוא, דהנה כתיב אתה הוא הוי' לבדך, את עשית את השמים חסר ה', והיינו שכדי שיתהווה אפי' בחי' שמים דלעילא הי' צריך להיות צמצום בא"ס, דהנה כתיב מל' מל' כ"ע, שהתהוות כל העולמות הוא רק מבחי' מלכות לבד, שהוא הארה בעלמא, מלך שמו נקרא עליהם, וכל עולמות, היינו אפי' נ' אלפים יובלות שיהי' עולמות עד אין קץ, הוא ג"כ רק בבחי' מל' לבד, וזהו כל עולמים, כל בגי' נ' כו'. וזהו את עשית את השמים חסר ה', שהתהוות השמים הוא רק מבחי' צמצום כו'. והנה יעקב הוא בחי' בריח התיכון המברייח מן הקצה כו', דהיינו מקצה השמים דלעילא עד קצה השמים דלתתא. והענין הוא, דהנה כתי' היושבי בשמים, ולכאור' אינו מובן מהו היושבי בשמים ביד, דהי' צריך לכתוב היושב כו', וכמו שנאמר יושב בשמים ישחק, יושב תהילות ישראל, ומהו היושבי. אך פי' היושבי קאי על בחי' המשכת היוד, שהיא בחי' יעקב, יוד עקב, שיעקב ממשיך בחי' היוד שהיא בחי' חכ' למטה. וזהו ג"כ מה שנא' היושבי בשמים, כי ישיבה הוא בחי' המשכה, והיושבי בשמים היינו שהיוד נמשך בבחי' שמים דלתתא, והיינו שהוא בחי' המשכה מבחי' שמים דלעילא עד בחי' שמים דלתתא, וזהו שיעקב הוא בחי' בריח התיכון המברייח מן הקצה אל הקצה, לפי שיעקב הוא בחי' יוד עקב כו'.

ד"ה בן פורת יוסף תר"ח. הנחה נוספת מהרה"ח הר"ר דובער מקאלטיק, כת"י 1063 קלג, א

לט

וזהו ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים, שמים הוא בחי' אש ומים שהוא בחי' מדות חו"ג, ואביהם שבשמים הוא בחי' חכ' שרש המידות, וכדי שיהי' המשכת אוא"ס במידות זהו ע"י שיומשך מתחילה אוא"ס בבחי' חכ' מקור המידות, וזהו מפרנסין לאביהם שבשמים. וזהו מ"ש היושבי בשמים, דלכאורה הי"ד הוא מיותר, שהי' צ"ל היושב בשמים. אך לפי שכדי שיומשך בשמים צריך שיומשך מתחילה בבחי' חכ', וע"כ כתי' היושבי בשמים, כי יושב הוא בחי' השפלה וירידה בבחי' המשכה, וזהו שמתחילה הוא המשכה בבחי' י' שהוא בחי' חכ', ואח"כ נמשך בבחי' שמים שהוא בחי' מדות, וזה ההתחברות נעשה ע"י התורה, לפי שתרי"ג מצות דאורייתא וז' דרבנן הם תר"ך עמודי אור (שלמעלה מבחי' חכ'), ע"כ ע"י התורה נעשה יחוד זה והתחברות אוא"ס בעולמות.

מאמר ד"ה כתפוח בעצי היער ע' ד

מ

ענין ישיבה להסיר ספקות האמנם ישב אלקים את האדם על הארץ, היושבי בשמים. עמ"ש אדמ"ו נ"ע בד"ה השמים כסאי, ובד"ה המגביהי לשבת, ובד"ה שה"ש בפי' הקב"ה יושב ועוסק בתורה, ומ"ש בפי' ואתה קדוש יושב תהלות ישראל בלק"ת פ' צו בד"ה והיה אור הלבנה, ובת"א פ' תצוה בד"ה זכור דעמלק ובחי' ישיבה כלפי מעלה כו', וסד"ה ואהיה אצלו אמון בענין ממושבותיכם תביאו, וסד"ה כי תבואו אל ארץ מושבותיכם. אך הרמב"ם פי' שהשאל ענין ישיבה לכל עומד נח שלא ישתנה, וא"כ זהו מורה על בחי' אני הוי' לא שנית, דהיינו בחי' סוכ"ע, וכמ"ש ועתיק יומין יתיב, וזהו ענין אגוסטוס יושב ברבות בשלח פכ"ג היינו מלך המלכים מל' דא"ס כו', וזהו ענין המלך הקדוש, ומזה יובן מעלת הכסא שהוא כלי לגלוי בחי' זו. וז"ל בעה"ק במפתח הספר ח"ג הפרק מ"ב בסוד הישיבה המיוחסת לשם יתברך מבאר כי הוא ייחוד ואצילות האור ויביא פסוק מי כה' אלקינו המגביהי לשבת וגומר ופסוק אליך נשאתי את עיני היושבי בשמים ופסוק אוה למושב לו, ופסוק וה' לעולם ישב, ופסוק אתה ה' לעולם תשב וגומר, ובפנים כתב יושב בשמים ייחודו ואורו בשמים שהם שמו. ה' למבול ישב נתייחד בכבודו, אלקים ישב על כסא קדשו שה"ס הייחוד וכבר נתבאר שאין היושב נבדל ונפרד מן הכסא אבל יושב ומתייחד בו כי הישיבה בו הוא הייחוד בשמו עכ"ד. והיינו כמש"ש פמ"א כי אותיות השם הגדול כל אחת זו כסא לזו כו' עכ"ל והאריך.

ספר החקירה ע' 160

כ"ק אדמו"ר מהר"ש

מא

והענין הוא דכתיב כי אל דעות הוי' שיש ב' בחי' דעת ד"ע וד"ת, ד"ת הוא מה שמתלבש בכלים דע"ס דאבי"ע, ולכן ידיעה זו הוא ע"י בחי' עיני ה' שהם הכלים והמדות שע"י נמשך ההתפעלות שכר ועונש שהפגם מגיע בהכלים דוקא, משא"כ ע"י הידיעה שבדעת עליון שלא ע"י הכלים דע"ס אע"פ שהכל גלוי וידוע לא נמשך מזה התפעלות כו', ותדע שכן הוא מענין ידיעה ובחירה שאין הידיעה שהשי"ת יודע שזה יהי' צדיק או רשע מכרחת את הבחירה כלל, שהרי משביעין אותו תהא צדיק ואיך הוא, אלא לפי שידיעה זו שהשי"ת יודע הכל מקודם אשר עדיין לא נעשה זהו בבחי' דעת עליון שלא ע"י הכלים דע"ס כו', ולהיות ד"ע זה בחי' מקיף אינו מכריח את הבחירה שאין האדם מתפעל מזה כמו שלא נמשך מדעת זה התפעלות אפי' במדות עליונות חו"ג להיות מזה שכר ועונש ושיהי' שכר ועונש זהו ע"י ד"ת שע"י הכלים כו' . . .

וזהו מ"ש אליך נשאתי את עיני היושבי בשמים, שלכאו' אות יו"ד שבתוכת היושבי מיותר דהל"ל היושב בשמים אך הנה יו"ד זה הוא בחי' ההמשכה שנמשך בשמים ובארץ הנעשה ע"י עליית וביטול בחי' שמים לבחי' אוא"ס שלא מכל אינון מדות כו' וע' מזה בזח"ג פ' ואתחנן דרס"ה סע"ב.

סה"מ תרכ"ז ס"ע קמה

מב

וזהו לנטוע שמים כו' שצריך לנטוע ולתקן את השמים כי כל מה שנברא בשימ"ב צריכין תיקון ואפי' שמים, והמכוון מזה הי' כדי שיהי' עבודה כו'. וע"י מה עושיין הנטיעה והתיקון זהו ע"י תפלה, כי תפלה נק' סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה, לפי שהתפלה מתחלת מדברים תחתונים פסוד"ז הללו את ה' מן הארץ כו', ואח"כ יוצר אור התבוננות מהמלאכים, ואח"כ ק"ש שמע ישראל עלו במחשבה, וכשיתבונן בכל זה ששרש הכל הוא מבחי' ע"מ מילין דהדיוטא עי"ז נעשה ואהבת את הוי' אלקיך אהבה ורצון לעצמותו ומהותו ית', ואח"כ הוא בחי' שמו"ע ברוך אתה הוי' המשכה למטה, כי בסולם עולים ויורדים כו' [וע"י העלי' בק"ש לבחי' אליו ולא למדותיו בבחי' מס"נ אחד ואהבת, נמשך אח"כ בשמו"ע בחי' שם הוי' שזהו ענין הירידה וההמשכה בסולם דתפלה (וע' בד"ה דרשו ה' בהמצאו בס' טו"ב שיש כמה פי' בפ"י אליו ולא למדותיו)] ועי"ז נעשה לנטוע שמים שממשיכים ומתקנים את השמים, וכמ"ש היושבי בשמים שהיו"ד שבתוכת היושבי הוא מיותר, אלא שלכן נאמר היושבי היושב יו"ד שממשיכים בחי' י' דש' הוי' בהשמים שהוא בחי' המשכת החכמה [ע' בזח"א ויחי דרך"ט ע"א], והשמים כסאי שהשמים נעשה כסא ומכון לשבתו ית'. וזהו ג"כ מ"ש כונן שמים בתבונה, שממשיכים בשמים מבחי' תבונה, כי שמים הוא אש ומים בחי' מדות, משא"כ תבונה הוא למעלה מבחי' מדות וכמ"ש לתבונתו אין מספר, כי מתחלה כתי' גדול אדונינו ורב כח שהוא בחי' שיעור קומה של יוצר בראשית ששרשו מבחי' מדות דאצי' שהוא מקור בחי' גבול, משא"כ לתבונתו אין מספר, וזהו כי אמרתי עולם חסד יבנה, יבנה הוא בחי' בינה שממשיכים בעולם מבחי' בינה, וזהו ע"י בחי' תפלה בחי' התבוננות ועי"ז נמשך ההמשכה אח"כ מבחי' בינה. . .

אך הנה כ"ז כשואגודתו על ארץ יסדה שיש בחי' אגודה אחת, כי הנה אגודה הוא כשיש התכללות דוקא, והיינו ע"י שיש להם בחי' ביטול וכמ"ש ביעקב ע' נפש יוצאי ירך יעקב ובעשו נאמר נפשות ל' רבים והיינו לפי שע' נפש הם יוצאי ירך יעקב שנמשך היו"ד בבחי' עקביים ויש להם ביטול כו', ע"כ יכולים הם להתכלל, משא"כ כשהם בבחי' יש אינם יכולים להתאחד ולהתכלל. והנה כשיש בחי' אגודה בחי' התכללות אז יכולים להמשיך מבחי' מעלותיו, וכמו במ"ת נאמר ויחן ישראל שנתאחדו אז ניתן להם התורה, ברכנו אבינו כולנו כאחד באור פניך,

כאחד דוקא, וזהו שקדושה אין אומרים כ"א בעשרה דוקא, אבל אחד אעפ"י שהוא אדם גדול מאד אינו יכול לומר קדושה, וכן ברכת הזימון הוא דוקא בשלשה, בשלשה אומר נברך שעושין בריכה, משא"כ אחד כו', אבל עשרה או ג' אע"פ שהם פחותי ערך יכולים לומר קדושה או ברכו כו'. וזהו ואגודתו על ארץ יסדה אז הבונה בשמים מעלותיו, אליך נשאתי את עיני כו' בבחי' ביטול והתכללות אז היושבי בשמים כו', וזהו ולקחתם אגודת אגודת דוקא.

סה"מ תרכ"ז ע' קצא ואילך

מג

ועפ"ז יובן מ"ש בפ' שמות ויזכור אלקי' את בריתו את אברהם את יצחק ואת יעקב, וירא אלקי' כו' וידע כו', שאין הפי' שנתחדשה הידיעה ח"ו כ"א שמקודם הי' בבחי' ד"ע שלא נמשך מזה התפעלות להיות עונש לפרעה ושכר לישראל, וע"י שזכר ברית האבות חג"ת ע"ז וירא אלקי' שירד כבי' בבחי' ד"ת וכמ"ש וארד להצילו כו' וע"ז וירא ע"י בחי' עיני ה' לראות המעשה שכבר נעשה בפועל ע"ז וידע אלקי' שנמשך מבחי' הד"ת המתפשט במדות להיות מזה שכר ועונש, והיינו ענין נגוף ורפוא שהי' במצרים נגוף למצרים ורפוא לישראל שזהו ג"כ ע"י בחי' חו"ג שז"ע מ"ש משא מצרים הנה ה' רוכב על עב קל, ע"ב חסד, ק"ל שם הגבורה שזהו בחי' ה' הויות מעשר הויות דסר לראות כמ"ש מזה בהגהות לד"ה ועבר ה' לנגוף כו'. ועד"ז יובן ענין מה שיראת שמים אינו תלוי בבחי' שמים כ"א בבחי' מי שאינו מושג בכדי שיהי' הבחירה חפשית ויהי' עבודה כו', ולפי פי' הזהר הנ"ל מי עלה שמים ששמים עולים לבחי' מי היינו כמו לך ה' הגדולה ביטול המדות לבחי' אוא"ס שלא מכל אינון מדות כו' וע"ז נעשה אח"כ וירד ע"ד כי כל בשמים ובארץ, וזהו מ"ש אליך נשאתי את עיני היושבי בשמים, שלכא"ו אות יו"ד שבתבת היושבי מיותר דהל"ל היושב בשמים. אך הנה יו"ד זה הוא בחי' ההמשכה שנמשך בשמים ובארץ הנעשה ע"י עליית וביטול בחי' שמים לבחי' אוא"ס שלא מכל אינון מדות כו', וע' מזה בזח"ג פ' ואתחנן דרס"ה סע"ב.

סה"מ תרכ"ט ע' לו

מד

וזהו ע"ד מי עלה שמים וירד, ופי' בזהר ששמים עולה לבחי' מי, וא"כ בחי' מי הוא למעלה מבחי' שמים, והיינו כמ"ש מי יתן והי' לבבם זה להם ליראה אותי כל הימים, וארז"ל הכל בידי שמים חוץ מיר"ש שאינו בידי שמים, ולכאורה הלא דוד המלך ע"ה ביקש יחד לבבי ליראה את שמך וכמו"כ אנו מבקשים ויחד לבבינו ליראה. אך הענין דבחי' יראת שמים אינו בידי שמים כ"א הוא תלוי בבחי' מי שלמעלה מבחי' שמים, שבחי' מי הוא בחי' שאינו מושג כלל וכמ"ש שאו מרום

עיניכם וראו מי ברא אלה, אל"ה הוא ו"ק ו' פעמים ו' גימ' אל"ה, אבל מי הוא בחי' שאינו מושג כלל, וזהו מי יתן מציון ישועת ישראל כו', מי יתן טהור מטמא, ובבחי' מי זה תלוי ענין יראת שמים, כי אם הי' תלוי ענין יר"ש בבחי' שמים לא הי' הבחירה חפשית שהי' הידיעה מכריח את הבחירה, אבל כשתלוי בבחי' מי אין הידיעה מכריח את הבחירה כו'. ולפי פי' הזהר מי עלה שמים ששמים עולים לבחי' מי, היינו כמו לך ה' הגדולה ביטול המדות לבחי' אור א"ס שלא מכל אינון מדות כו', ועי"ז נעשה אח"כ וירד שזהו ע"ד כי כל בשמים ובארץ. וזהו מ"ש היושבי בשמים שלכאורה אות יו"ד שבתית היושבי מיותר דהל"ל היושב בשמים. אך הנה יו"ד זה הוא בחי' ההמשכה שנמשך בשמים ובארץ הנעשה ע"י עליית וביטול בחי' שמים לבחי' אוא"ס שלא מכל אינון מדות כו'.

ד"ה הללו' הללו את ה' מן השמים תרל"ט.
גוכתי"ק כ"ק אדמו"ר מהר"ש – בכת"י 1077 קי, א ואילך

מה

וזהו מ"ש מי עלה שמים וירד פי' הזהר ששמים עולה במי, וענין מי הוא ע"ד מ"ש מי יתן והי' לבבם זה ליראה אותי כל הימים ואי' בגמ' ע"ז הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים ופריך בגמ' הלא דוד שאל ליראה את שמך וגם אנו בתפלתנו אומרים ג"כ לאהבה וליראה את שמך. והענין הוא כי פי' הכל בידי שמים שכל השפעות שבעולם הם ע"י שמים מדות, חוץ מיראת שמים שאינו ע"י שמים מדות כ"א ממדרי' גבוה יותר ששם קיימא לשאלה ע"ד מי יתן מציון, מי יתן טמא מטהור, מי ברא אלה, אלה קאי על ו"ק, ופי"ו בגיט' אלה, וזה נמשך ממי, ומשם נמשך ג"כ יר"ש ולא ע"י מדות, שאילו הי' נמשך ע"י מדות לא הי' שייך בחירה שהידיעה הי' מכריח את הבחירה, אבל כשנמשך ממי, שייך בחירה כי שם הוא ד"ע שהידיעה אינו מכריח את הבחירה. וזהו הפי' מי עלה שמים ששמים שהו"ע מדות עולה במי, ואח"כ וירד שנמשך ממי למדות, שהוא לא מכא"מ למדות. ועתה יובן מ"ש היושבי בשמים ולכאורה היו"ד של היושבי הוא מיותר הול"ל היושב. והענין הוא כי הנה יו"ד הו"ע המשכה שנמשך מלמכא"מ בשמים שהוא מדות.

ד"ה הללו' הללו את ה' מן השמים תרל"ט. כת"י מעתיק מס' 1185

מו

מצה וחמץ. תודה או"א בחכ' אתברירו. ע"ה אסור לאכול בשר. ת"ח עד כו' בשרא דתורא. נדרי' חכם מתיר הנדר. כס"ה דרפ"א ב'. עבדו. בואו. דעו. כהנים בעבודתם עד ב"ש. לויים בדוכנם פסוד"ז. דעו ק"ש ה' אחד. במ"ע אופן רל"ט. וי"ל דעו ק"ש כפי' המד"ר ת"ח שאין בו דיעה דעת שבין כתפין שמחבר

מוחין ומדות ובק"ש זהו איך שהח' ז"ר ששרשן ז' מדות בטלים לאלף שזהו לך ה' הגדולה, ועי"ז כי כל שנמשך להיות היושבי בשמים המשכת היו"ד דחכ' בשמי' מדות והוא ע"י הדעת שמחבר הת"ח בחי' תלמיד שמקבל מחכמה עם המדות שיהי' הנהגת המדות ע"פ החכמה בתורה כו'.

ד"ה מצה וחמץ תרל"ט

מז

וצ"ל ההפרש בין עבודת כוכבים ומזלות לבחי' השיתוף, הנה ארז"ל דקרו לי' אלקא דאלקי, והיינו כי הם אומרים רם על כל גוים ה' על השמים כבודו, שלהיותו רם ונשא הוא רק על השמים כבודו אבל הארץ עזב בידי המזלות ומערכות אלקות, כי השפלה לפניו ית' להשפיל א"ע בעלולים השפלים כמו הארץ וכל אשר בה, וזהו לפי סברתם שהם חושבים שהבריאה היא בבחי' השתלשלות עו"ע, אבל באמת אינו כן כי המגביהי לשבת המשפילי לראות בשמים ובארץ כתי', שלהיותו מגביהי לשבת לכן הוא משפילי לראות בהשגחה פרטית בשמים ובארץ בשוה, דהן אמת שארז"ל אין לך עשב מלמטה שאין לו מזל מלמעלה המכה בו ואומר גדל שזהו בדרך השתלשלו' עו"ע, אבל מ"מ הבריאה אינו בדרך עו"ע כלל וקמי' ית' כחשיכה כאורה שוין וכשם שהארץ היא השפלה גם לפי דעתם כן באמת גם השמים הם בחי' השפלה וכמ"ש היושבי בשמים שהקשו בזהר דהל"ל היושב בשמים, אלא שזהו בחי' המשכת והשפלת בחי' היו"ד בבחי' שמים שזה נחשב כמשל הישיבה שע"י שהאדם יושב עד"מ הנה עי"ז נשפל כמלא קומתו כן בחי' המשכת היו"ד לבחי' שמים נחשב לבחי' השפלה, וכ"ש לגבי' ית' שכחשיכה כאורה שוין לפניו ית' ה"ז ודאי בחי' השפלה, ולכן כמו שגם הם מודים שעל השמים כבודו כן באמת גם בבחי' הארץ וכל אשר בה הוא משגיח בבחי' השגחה פרטיות בכל פרט ופרט בכל נברא.

ד"ה את הוי' האמרת היום תרל"ט

מח

והענין הוא דהנה יעקב הי' בריח התיכון המבריח מן הקצה אל הקצה דהנה כתי' מקצה השמים ועד קצה השמים הרי יש בשמים קצה וקצה ויעקב הוא המחברם, דהנה כתי' אתה ה' לבדיך אתה עשית שמים וארץ, אתה ה' לבדיך הוא מה שא"ס הוא מרומם ונשגב מגדר עולמות והוא לבדיך, אתה עשית כו' את חסר ה' שהוא בחי' מל' (וכמ"ש דבר את עמנו ונשמעה אי' במדרש א"ל משה התשתם את כוחי כנקבה) וכמ"ש מל' מל' כל עולמים שכל הוא רק משם והארה בעלמא שאינו נוגע לעצמיות רק מלך שמו נקרא עליהם וזהו אתה עשית שמים וארץ שגם שמים הוא מבחי' מל', ובשמים זה יש קצה וקצה ואי' בזהר שהם בינה

ויסוד ז"א ובכהאריז"ל אי' שהם עיגולים ויושר, והענין דהנה כתי' מלכותך מל' כל עולמים, מלכותך הוא מל' דא"ס ומשם אפ"ל מקור על עולמות דאתה ה' לבדיך אינו שורש שיהי' מקור אפי' לבחי' עיגולים שהוא בחי' עתיק בכלל רק מל' דא"ס הוא שיהי' מקור על עיגולים (והנה ביושר שייך מעלה ומטה) וזהו כל עולמים, כ"ל בגימ' חמישים שאפי' נו"ן אלפים יובלות הם מבחי' מל', (ויושר הוא הקו בכלל) והנה ביושר שייך מעלה ומטה, וזהו שיעקב הוא בריח התיכון המבריח מן הקצה אל הקצה שממשיך המשכות הקו מאוא"ס וזהו יעקב ל' יבקע אז יבקע כשחר אורך דהנה עיגולים הוא העלם ונק' חושך כמ"ש ישת חשך סתרו ובקיעת החושך הוא שממשיך המשכות הקו. וזהו היושבי בשמים לכאו' היו"ד הוא מיותר וכמ"ש יושב בשמים ישחק, אתה קדוש יושב תהלות ישראל ומה נא' כאן היושבי, אך הנה יו"ד הוא ראשית הקו, וישיבה הו"ע המשכה כמו שאומרים שהוא יושב עמהם שנמשך עמהם וזהו היושבי בשמים שממשיך מראשית הקו שיומשך בשמים. ולפי פי' הזהר שהוא בינה צ"ל דהתגלות עתיק בבינה ובינה מקור המקיפים והוא ג"כ בחי' עיגולים.

ד"ה בן פורת יוסף תר"ם

מט

ההפרש בין ימוהמ"ש ובין לע"ל, דהנה כתי' ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר כו' היינו שלע"ל יהי' גילוי אלקות ולא נא' מהיכן יהי' הגילוי, והענין דהנה כל מה שממשיכים עתה ע"י עבודה כנ"ל וכמ"ש היושבי בשמים והו"ע בן פורת יוסף עכשיו הוא רק להוסיף אורות באצי' ולע"ל יומשך למטה נמצא שלימוהמ"ש לא יהי' דבר חדש כ"א מה שממשיכים עתה יומשך לע"ל בגילוי, והי' שייך להעבודה של עכשיו.

ד"ה בן פורת יוסף (הב') תר"ם

כ"ק אדמו"ר מהורש"ב

נ

והנה אוה"ע אומרים רם על כל גוים ה' על השמים כבודו, אבל על הארץ הוא השפלה לגבי' שישפיל להשגיח על הנבראים שבארץ ואומרים עזב ה' את הארץ בידי המזלות ורק על השמים כבודו וכופרים בהשגחה פרטיות והיינו שכופרים בשם אלקים, אבל באמת אינו כן דכתיב המגביהי לשבת המשפילי לראות בשמים ובארץ דכמו שהארץ הוא השפלה לגבי' כן השמים הוא ג"כ השפלה, דלגבי' ית' שמים וארץ שווין, וכמ"ש היושבי בשמים ובארץ והקשה בזהר היושב מבעי לי', והענין דהמשכת בחי' יו"ד שנמשך בשמים נק' ישיבה

כמשל היושב שמשפיל קומתו, כמו"כ המשכת היו"ד הוא השפלה וירידה, וכ"ש לגבי ית' שהוא השפלה גדולה, וכמו שמשפיל א"ע כביכול להשגיח בשמים, דבזה הם ג"כ מודים, כמו"כ משפיל א"ע בארץ ג"כ להשגיח על כל פרט ופרט, ואין כל דבר קטן נעשה ממילא אלא הכל בהשגחה, וכמארז"ל אין אדם נוקף אצבעו מלמטה אא"כ מכריזין עליו מלמע', ואפי' בדצ"ח יש ג"כ השגחה וכמארז"ל במדרש פ' וישלח פע"ט דארשב"י אפי' צפור מבלעדי שמים לא מתצדיא.

סה"מ תרמ"ג ע' טז

נא

והנה אי' בירושלמי פב"ת דתענית ה"ב לנטוע שמים וליסוד ארץ אלו הקרבנות, שע"י מתקיימים חוקת שמו"א (קה"ע) והיינו כמ"ש בש"ס דילן אלמלא מעמדות לא נתקיימו שו"א, והיינו ע"י קרבנות והעיקר המעמד שבקרבנות ע"י מתקיים העולם, דהנה קרבן ל' קירוב שמקרבין הניצוץ דתהו לשרשו, וע"י נמשך תוס' וריבוי אור מבחי' א"ס שלמע' מתהו ותיקח בהשמים וע"י נעשה קיום ותיקון השמים עד שנמשך למטה שלא יהי' העלם והסתר ויהי' גילוי אלקות למטה, ועכשיו תפלה כנגד תמידין תקנו שע"י התפלה עושין הנטיעה והתיקון לנטוע שמים וליסוד ארץ, כי כמו שבקרבנות כתי' סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה וארז"ל במדרש דא כבש המזבח, כן אי' בזהר סולם דא צלותא כמו שבסולם יש ד' שליבות כמו"כ בתפלה יש ג"כ ד' מדרי' עד פסוד"ז, ופסוד"ז וברכות ק"ש ואח"כ בק"ש בא לואהבת כו' בכל לבבך בשני יצריך שגם היצה"ר יהי' לו אהבה לאלקות, וזהו"ע הקרבן דכמו הקרבן מקריבין בהמה גשמיות כמו"כ היצה"ר, הוא נה"ב ששרשו מפני שור ושרש שרשו הוא מעולם התהו וע"י שמבררים אותו ומעלים אותו לשרשו ע"י אח"כ בשמו"ע אומרים ברוך אתה הוי' שיומשך בחי' שם הוי' שהוא שם העצם למטה שיהי' למטה גילוי עצמות אוא"ס, וזהו הנטיעה שנעשה ע"י ובארץ, וז"ש היושבי בשמים ואי' בזהר היושב הול"ל אלא שממשיכים בחי' יו"ד שהוא בחי' אור אבא שלמע' מסדר השתל' בשמים וזהו הנטיעה שעושים בשמים, וזהו הבונה בשמים מעלותיו פי' שממשיכים בשמים מבחי' על השמים כמ"ש כי גדול מעל שמים חסדך.

סה"מ תרמ"ג ע' קו

נב

ועפ"י כל הנ"ל יובן ג"כ מ"ש כמלך על כסאו שאינו מתפעל לענין מעניינים דזהו כענין שקיט ושכיך הנ"ל. דהנה פי' תלי בעולם הוא בחי' בינה שמאיר בת"ת, ופי' תלי מל' תל וכמו ונבנתה העיר על תלה וידוע דתל הוא בחי' יסוד שהכל פונים בו, וזהו ונבנתה העיר על תלה דעיר הוא בחי' מל' ובנינה

על* בחי' יסוד שהוא מקור השפע במל' כידוע, וכערך היסוד למל', כן ערך הבינה לז"א, כי מקור השפע לז"א נמשך מיסוד אמא ונק' עיקרא ושרשא דאילנא. וזהו תלי בעולם שמאיר בחי' יסוד דאימא בז"א וכמ"ש בזהר ואתחנן דרס"ה ע"ב בפ' היושבי בשמים דיו"ד היושבי הוא יתיר אלא שזהו"ע מה שנמשך בחי' יסוד אימא בשמים בחי' ז"א, וע"ש בפ' הרמ"ז דיו"ד הוא רומז לאו"א אבא ביו"ד ואימא בו"ד והו"ע עמיקא דכולא ועמיקא דבירא כו'.

סה"מ תרנ"ב"ג ע' הו

על בחי': כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: ע"י בחי'.

נג

והנה ק"ש הוא כסא בד' תיקוני שכינתא. והענין דהנה כתי' השמים כסאי, שמים הוא אש ומים בחי' המדות שיש אהבה כרשפי אש ויש אהבה הנמשכת כמים לדבקה בו, ושמים בחי' המדות הן בבחי' כסא כס א', אלף הוא בחי' נהירו דחכמתא בחי' אאלפך חכ' ואאלפך בינה והו"ע ההשגה וההתבוננות בגדולת או"ס, וכשמתבונן בגדולת או"ס ב"ה ונמשך מהמוח אל הלב שיהי' ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך בשני יצריך כו' אז נק' המדות כסא ומושב אל השכל, שהשכל מאיר ומתלבש בהם והם נמשכים אחר השכל לאהבה את ה' אלא שבתחלה הוא בבחי' אתכפי' וכמשל הישיבה באחוריו והוא בחי' אתכפי' ואח"כ בא לאתהפכא, משא"כ כשאינו מתבונן בהתבוננות גדולת או"ס ממילא המדות נמשכים אחרי שרירות לבו בהבלי עולם כמ"ש עיר פרא אדם יולד שבטבעו ולתולדתו ה"ה נמשך אחרי ההבל כו' כמ"ש רוח הבהמה היורדת למטה כו', ואז הו"ע אלביש שמים קדרות שהמדות מלובשים בלבוש קדרות וחשך דנה"ב, אבל כשמתבונן באלקות וההתבוננות נמשך בהמדות שהן לפי אופן ההתבוננות אז הוא בבחי' השמים כסאי בחי' כס א' כו' כנ"ל. והנה באתעדל"ת אתעדל"ע שע"י הכסא למטה נמשך למעלה ג"כ בחי' השמים כסאי כמ"ש היושבי בשמים. והענין הוא דהנה בכוונה דהוי' אחד אמרז"ל כד אמליכתי' למעלה ומטה ולד' רוחות תו לא צריכתא. והענין דההפרש בין אחד ליחיד הוא דאחד הוא אחד המנוי וכמ"ש שלחו מכם את אחיכם אחד הגם שהיו י"ב מ"מ אחד מהם נק' אחד ונמצא אף שיש שני ושלישי מ"מ כ"א מהם נק' אחד אבל יחיד הוא שאין איליו שני ושלישי וכמ"ש ביצחק את בנך את יחידך, ובכ"מ יחיד מורה על הפלאת הדבר שמופלא ומובדל ואין בדומה לו וכמו יחיד בדורו היינו שאין בדומה לו באנשי דורו דאם יש שניים אין כ"א מהם נק' יחיד, משא"כ אחד אינו מורה על הפלאה שהרי גם כשיש שני ושלישי מ"מ כ"א מהם נק' אחד, וממילא מובן דכשם שיחיד אינו שייך כשיש שני ושלישי כ"א כשאין בדומה לו דוקא כמו"כ על ההצטרפות שמתאחדים ריבוי אחדים ביחד אינו שייך ע"ז תי' יחיד וכמשנת"ל דיחיד מורה על הפלאה דוקא (דמשום זה אינו שייך בו שני כו')

וכל המאוחד מפרטים אינו מופלא, כ"א יחיד הוא שמיוחד בעצם שאין בו התאחדות פרטים כלל, ואחד להיות שאינו מורה על הפלאה דגם כשיש שני ושלישי כ"א נק' אחד ממילא גם על התאחדותם שמתאחדים יחד שייך אחד, אבל יחיד הוא שמיוחד בעצם בלי התאחדות פרטים כלל, ויובן מזה למעלה ענין יחיד ואחד, דאוא"ס מצד עצמו הוא בבחי' יחיד שהוא יחיד ומיוחד בתכלית ואינו שייך התאחדות פרטים ג"כ להיותו למעלה מגדר עולמות וא"כ אינו שייך שם פרטים מאחד' ג"כ כ"א נק' יחיד שמיוחד בעצם, ורק בהמשכת האור שמאיר ומתגלה בהו"ק מעלה ומטה וד"ר עד שגם הו"ק בטלים ומתאחדים בהאור המתגלה בהם כמ"ש וצבא השמים לך משתחוי' אז שייך אחד דהיינו התאחדות הפרטים שמתאחד' ביחודו ית' וזהו כד אמליכתי' למעלה ולמטה וד"ר כו' היינו המשכת האור בהו"ק שהו"ק יתאחדו ביחודו ית' וזהו שבק"ש או' הוי' אחד וא"א הוי' יחיד דיחיד הי' אומרים שא"ס יחיד ומיוחד אבל העולמות הם נפרדי' ח"ו, אבל אחד מורה על התאחדות העולמות כו' כנ"ל, אלא שעל בחי' אחד זה כתי' יש אחד ואין שני לו, שבאחד יש ג"כ שאין שני לו והיינו בחי' הוי' אחד שהעולמות מתאחדים באוא"ס שהם בבחי' יחיד ממש כמ"ש במ"א, ואכמל"ב. ובחי' זו דהיינו המשכת האור בהו"ק שיתאחדו בבחי' אחד נק' ישיבה כביכול וכמאמר קוב"ה לא יתיב על כורסי' דיקרא עד דאתעבידת איהי ברזא דאחד כו' למהוי אחד באחד הרי בחי' אחד הוא בחי' יתיב על כורסי' דיקרא, משום דהמשכת האור להיות בחי' אחד ה"ז השפלה וירידה כביכול משום שאינו בערך העולמות כלל דהרי גם לגבי הששה מדות העליונות בחי' גדולה וגבו' כו' שהן שרש ומקור הו"ק הרי לאו מכל אלין מדות כלל ומכ"ש לגבי הו"ק, וא"כ המשכת האור בהם ה"ז השפלה ולכן נק' ישיבה וזהו היושבי בשמים, וממשיכי' בחי' הישיבה הנ"ל ע"י ק"ש שהוא בחי' השמים כסאי בעבודה ע"י נמשך מלמעלה מלמע' בחי' כסא היושבי בשמים בחי' הוי' אחד כו'.

סה"מ תרנ"ד ע' קס ואילך

נד

וזהו"ע שרפים עומדים בעבודה בנפש שזהו עמידה דתפלה שעז"א בעמדם בתפלה תרפינה כנפיהם האהוי"ר מפני שהוא בבחי' ביטל במציאות דאהוי"ר זהו עבודה דק"ש ואהבת את כו' שמצד ההתבוננות כו' כנ"ל שעדיין הוא מציאות יש בהתפעלות מורגשת כו' ולכן אינו נמשך בנה"י בחי' רגלים שהן במדר' בפ"ע כו' כנ"ל ולזאת האתעדל"ע שנעשה מזה הוא בחי' היושבי בשמים שאין הגילוי מאיר למטה, אבל בעמדם בתפלה בביטל במציאות ממש מצד הראי' דחכי תרפינה כנפיהם מתבטל האהוי"ר ג"כ להיותו בבחי' ביטל במציאות ונמשך גם בנה"י בסוף מעשה כו' כנ"ל ותמן קאתי מלכא שממשיך הגילוי אור עד למטה מטה בעוה"ז הגשמי כו' כנ"ל.

סה"מ תרנ"ד ע' קסה

נה

וזהו לאסתכלא ביקרא דמלכא. והנה לשון לאסתכלא היינו כי יש התבוננו' סתם בהעברה בעלמא. וענין אסתכלא היינו כשהתבוננו' הוא באורך ורוחב ומעמיק דעתו בהתבוננו' ועומק המחשבה בחוזק והתמדה עד שנתקרב אצלו רוממות אא"ס ב"ה, זהו"ע הסתכלות. וע"ד מארז"ל הסתכל בשלשה דברים כו', והרי אין הענין שיהי' ראי' ממש בזה. כי מה שקחשיב שם דע מה למעלה ממך עין רואה ואוזן שומעת כו' א"א לראות זה. כ"א הכוונה שיתבונן בזה בהרחבה ובעומק הדעת, זהו"ע הסתכלות. וזהו שיש דעה בגמ' שכלים חדשים שלא שבעתן העין אין בהם טביעת עין, כי טביעת עין אינו אלא בדבר שראה בעיניו הרבה פעמים עד שנרשם ונחקק היטיב במוחו ומחשבתו, זהו נק' טבע מלשון ותטבע האבן במצחו. והנה בענין הסתכלות העינים יש בזה ב' סגולות, הא' שבהסתכלות העין על איזה דבר נשלח מהעין ניצוצי אור שיש בהם עצמיות ממש ונרשם ונחקק בדבר המובט עד שפועל בו פעולה. והמשל לזה מבת היענה שע"י הסתכלותה על ביצתה נוצר אפרוח ממנה, ולא כשאר עופות שיושבים על הביצים ומחממי' אותם ועי"ז נוצר האפרוח, אבל בת היענה נוצר אפרוח שלה רק ע"י הסתכלותה על ביצתה, הרי שראיית העין פועל זה. וזשארז"ל בב"מ דק"ז ע"ב ע"פ והסיר ה' ממך כל חולי זה העין, שמי שיש לו רע עין שמסתכל על דבר ונכנס הארסיות שבעינו בהדבר עד שיוכל להזיק ח"ו, וזהו"ע עין הרע. וסגולה הב' בהעינים שאח"כ הדבר המובט נצטייר ונרשם באישון עין המביט ונחקק שם כאלו עומד ממש לנגד עיניו אף אחר שהולך ומתרחק ממנו. וזהו"ע שארז"ל אל תסתכל בפני אדם רשע, וכת' ולא תתורו אחרי כו' עיניכם, וכ' עוצם עיניו מראות ברע. וככל זאת יובן הענין בעבודה בנפש בענין לאסתכלא ביקרא דמלכא, שע"י שנש"י מסתכלים ומתבונני' באריכו' ההתבוננו' בהעמקת הדעת ובעומק המחשבה ברוממות אא"ס ב"ה, כמו בהתבוננו' ביחו"ע כו' עד שנתקרב אלקות בנפש האדם כאלו רואה ממש, והנה כשמתקרב אלקות בנפש האדם אזי האהבה הוא בכחי' תענוג ולא רק אה' ברצון ותשוקה וצמאון, אבל מבחי' לאסתכלא כו' אזי האה' היא בתענוגי' כמ"ש מה יפית כו' אהב"ע שמתענג על ה' בעריבות מתיקות נעימות לא"ק ולא"ת. וזה נעשה בחי' העלאת מ"ן ומרוממים למע' ברוממות אלקות במקום שההתבוננו' הוא בשם, והוא כמו במשל בהעין המסתכל שנכנס ונרשם בדבר המובט. כמו"כ כבי' למעלה נרשם ונחקק למע' ההתבוננו' והאה' ונכנס למע' ועושה רושם למע'. וז"ש בזהר מחשבת' דב"נ עביד עובדא ומשיך משיכו. כי המחש' והרצון מעורר למע', וכענין מ"ש שרפי' עומדי' ממע"ל, והיינו מפני שרצונם ומחשבתם הוא בכחי' קדוש ה' ה"ז כאלו עומדים שם. וז"ש בזה"ק פ' קדושים (ד' פ"ד ע"א) ע"פ הסבי עיניך מנגדי שהם הרהיבוני, דבשעתא דאילין עיינין מסתכלין בי' בקוב"ה כדין מתערין בליבי' רחימותא עילאה ובסגיאות שלהוביתא דרחימו עילאה לגבי אמר הסבי עיניך מנגדי אסחר עיניך מני דאינון מוקדין לי בשלהובי רחימותא. והיינו

שמעוררי' אהבה עליונה לכנס"י כמ"ש אהבתי אתכם אמר ה', וכ' ואה"ע אהבתיך ה' שלמע' מאה"ר. וכמו במשל שדבר המובט נצטייר ונרשם באישון עין המביט, כמו"כ הוא בנפש שאח"כ נמשך מבחי' רוממות אא"ס ונצטייר ונרשם בנפש האדם ונתעצם ממש בבחי' גילוי בבחי' ראי' חושיות ממש להיות עצמיו' בהאדם, שגם בעת עסקו בעניינים גשמי' יזכור כח הביטול לאלקות כמו בעת ההתבוננו', שיהי' קבוע בלבו תמיד בל ימוט לעולם ועד. והנה כתי' עיני האדם לא תשבענה, שהבחי' לאסתכלא ביקרא דמלכא שע"ז הוא בשמחה ותענוג מאלקות אי"ז בבחי' שביעה כ"א תמיד מתחדש אצלו התענוג וכמו בגשמיו' בזוג יונים שמסתכלים תמיד ומתענגים. והטעם משום שהוא תענוג מהסתכלות באא"ס אין בזה התיישנות כי הוא למע' מהזמן וכמארז"ל מי איכא קמי' קוב"ה, כי התיישנות שייך בדבר שהוא תחת הזמן אזי נתיישן התענוג, אבל באא"ס ב"ה שלמע' מהזמן ההסתכלות והתענוג תמיד בכל יום כחדשים כו'. והנה כ"ז הוא בחי' עינים דכנס"י מלמטלמ"ע כמ"ש אליך נשאתי את עיני, וכת' עיני תמיד אל ה', וע"ז נמשך ההסתכלות מהקב"ה מלמעלמ"ט, כמ"ש עיני ה' אל צדיקים וכמארז"ל במדרש בזמן שישראל עושרש"מ הקב"ה מביט עליהם בשתי עיניו.

סה"מ תרנ"ה נ"ו ע' תד ואילך

נו

ושורש טעותם הוא כי הם חושבים שהתהוות העולמות הוא בדרך עו"ע (כי על בחי' יש מאין הו"ע שאין השכל משיגו ואין לו דמיון בנפשו כמו בהשתל' עו"ע שיש לו דמיון בנפשו כו' שכל ומדות ומחדו"מ שהם בדרך עו"ע כמ"ש במ"א משא"כ יש מאין כי מפני שאינו בשכל אינם מודים בזה) ובהשתל' של עו"ע שייך לומר ערך והיינו ששייך קטן וגדול מעלה ומטה כמו בר שכל גדול שאינו יוכל להשפיל בדברים קטני הערך כו' ולזאת מפני שהם חושבים שהתהוות העולמות הוא בדרך עו"ע לכן הם אומרים שהשמים הם בערכו להשגיח עליו אבל להשגיח על הארץ הוא השפלה אבל באמת אינו כן דכללות התהוות העולמות הוא בדרך בריאה יש מאין כי בדרך השתל' עו"ע לא אפ"ל מציאות העולמות שהוא בבחי' הרוחנית בלבד אבל להיות מציאות העולמות ממש זהו בדרך בריאה יש מאין שהתהוות הוא מבחי' אין ערוך היינו שיהי' בזיו שהמתהווה אין בערך המהווה כו' וכמ"ש במ"א באורך וא"כ גם השמים אינו בערך לגבי' כלל וההשגחה בשמים הוא השפלה לגבי' וכמ"ש היושבי בשמים ואיתא בזהר יושב יו"ד דהיינו שהמשכת בחי' הו"ד בשמים הוא בבחי' השפלה וכשם שעל השמים הוא משגיח שע"ז הם ג"כ מודים כמו"כ משגיח על הארץ ג"כ כי שניהם שוים המגביהי לשבת המשפילי לראות בשמים ובארץ דלהיותו מגביהי לשבת שהוא מובדל מן השמים ומן הארץ ושניהם אין ערוך כלל ולזאת המשפילי לראות בשמים ובארץ.

סה"מ תרנ"ח ע' ב ואילך

נז

והנה ידוע דבהד' תיקונא שכינתא מטה שולחן כסא ומנורה הכסא הוא ק"ש שזהו התפעלות המדות הבא ע"י השגה כו', כי המדות נק' כסא וכמ"ש השמים כסאי שמים הוא אש ומים והו"ע המדות בחי' אה' כרשפי אש ובחי' אהבה הנמשכת כמים לדבקה בו כו', והם כסא כס א' שהם כסא ומכון לבחי' אלף אאלפך חכ' ואאלפך בינה בחי' חו"ב תרין ריעין להשכיל ולהתבונן בגדולת ה' וביחודו ית' כנ"ל, ושיהיו מאירים ונמשכים בהמדות להיות ואהבת את כו' ובכל לבבך בשני יצריך שגם היצה"ר ישוב לאהבת ה', ואז נעשים המדות בבחי' כסא ומכון להשכל המתבונן להיות מוח שליט על הלב כו', ונק' זה בשם שליטה כי מתחלה הוא בבחי' אתכפיא דהיינו שחיוב השכל מכריח את הלב לרצות דהיינו שהרצון שבלב אינו מצ"ע כ"א מצד שהשכל מחייב כן כו' והוא בחי' חיצוניות הלב כו', ואח"כ בא לידי אתהפכא היינו שההתבוננות מאירה כ"כ בגילוי בלב עד שלבו חפץ באמת באלקות כו', וזהו בחי' פנימיות הלב כו' וכמ"ש במ"א, משא"כ אם אינו מתבונן היטב ואין הדברים נקבעים בלבו כו' הרי המדות הן נפרדים מהמוחין כו', ואז ה"ה נמשך אחר שרירות לבו כטבע מדותיו הבהמיים דעיר פרא אדם יולד כו', וע"ז נא' אלביש שמים קדרות כו' דהמדות אש ומים נמשכים בהבלי העולם כו' (והיינו שגם המדות דנה"א נמשכים ונגררים אחרי המדות דנה"ב וכידוע בענין סרכות הריאה כו'), אבל ע"י ההתבוננות בק"ש שמתבונן היטב בהעמקת הדעת נעשו השמים בחי' כסא לבחי' אאלפך חכ' כו', ועי"ז נמשך מלמעלה ג"כ בחי' השמים כסאי, וכמ"ש היושבי בשמים כו' דשמים הן בחי' המדות והן בחי' ו"ק הגדולה והגבוה והת"ת כו' להיות שורה ומתגלה בהם יחודו ית', שהרי בעולמות גם בעולמות ב"ע הרוחניים אינו מאיר גילוי ה' אחד כו' וכ"ש בעולם התחתון שהוא בחי' העלם והסתר כו', וענין היושבי בשמים הוא שיהי' גילוי ה' אחד כו', שזהו ענין הישיבה על הכסא וכמא' כגוונא דאינון מתייחדין כו' קוב"ה לא יתיב על כורסייא דיקרי' כו', הרי יחוד וביטול זה דו"ק שמתייחדים ובטלים לאוא"ס ב"ה הנמשך ושורה בהם נק' יתיב על כורסיי' כו', והיינו כמשנת"ל פ' שמ"א דבעצמות א"ס ב"ה אינו שייך ענין אחד כלל כו', ורק בבחי' האור והגילוי מן העצמות כמו שהוא בבחי' שייכות אל העולמות שייך ענין ה' אחד וע"כ הוא בחי' ישיבה כו' וכמשי"ת. אך ענין הישיבה הוא להיות גילוי בחי' ה' אחד בעולם, וזהו ע"י העבודה דק"ש דהיינו שנקבע בלבו ענין אחדות ה' ונעשה מזה התעוררות המדות בבחי' חיצוניות הלב ופנימיות הלב שזהו שהמדות הן בבחי' כסא אל המוחין כו', עי"ז נמשך מלמעלה ג"כ בחי' היושבי בשמים להיות גילוי בחי' ה' אחד כו'.

נח

והנה באתעדל"ת בבחי' עמידה וביטול הנ"ל נמשך ג"כ אתעדל"ע בבחי' ומדרי' זו וכמ"ש ועמדו רגליו ביום ההוא כו', כי בחי' השמים כסאי הוא בחי' ישיבה ואז כבי' אין הרגלים מגיעים למטה דהיינו שבעולם עשי' לא נמשך כלל הגילוי כו', כי אע"פ שלמע' נעשה בחי' יחו"ע באמירת אחד שזהו בחי' יתיב על כורסייא כנ"ל פ' שמ"ב, הרי גילוי זה רק למע' בעולמות עליונים משא"כ למטה החשך יכסה כו', ולכן דוקא לעתיד כתיב ביום ההוא יהי' ה' אחד כו' שיהי' הגילוי למטה כו', אבל עכשיו אע"פ שבק"ש ממשיכים האור וההמשכה להיות התלבשות אוא"ס ב"ה ששורה ומתגלה יחודו ית' בו' קצוות ונקרא אחד כו', הנה גילוי זה עיקרו למע' לבד אבל לא נמשך הגילוי בעשי' ולכן נקרא ישיבה כו', אבל לעתיד שיהי' הגילוי למטה נקרא ועמדו רגליו עמידה ממש למטה כו', והיינו מפני שבעמידה הוגבה ג"כ הראש כבי' פי' לפי שיהי' הגילוי מבחי' עליונה יותר מהגילוי דעכשיו כו' וע"כ יהי' הגילוי למטה כמו למע' כו'. וז"ע שיהי' נקרא כמו שנכתב דהיינו שהגילוי יהי' כמו שהוא בעצם כו' והוא שההמשכה יהי' המשכה עצמית וע"כ כמו שהוא בעצם כן יהי' ההמשכה והגילוי ויהי' הגילוי עד למטה מטה כו', דכאשר כללות ההמשכה הוא בחי' הארה לא עצמיות אז בחי' האור והגילוי הוא הארה לבד, ויש בזה חלוקי מדרי' באופן ההמשכה עד שלמטה נמשך האור רק הארה מצומצמת לבד כו', אבל כאשר כללות ההמשכה הוא בחי' המשכה עצמית אז האור והגילוי הוא ג"כ העצמי ואינו מתצמצם ומתעלם כו'. וזהו ג"כ מה שעל לעתיד נאמר והי' הוי' לי לאלקים דעכשיו כללות ההמשכה הוא מבחי' שם הוי' דלתתא שהוא השם הוי' דסדר השתל' כו', והגילוי הוא ע"י שם אלקים שהוא בחי' הצמצום כו' וזהו נכתב בשם הוי' ונקרא בשם אד' כו', אבל לעתיד יהי' נכתב בשם הוי' ונקרא בשם הוי' והיינו שההמשכה תהי' מבחי' שם הוי' דלעילא שלמע' מהשתל' כו', והגילוי יהי' ע"י שם הוי' דלתתא שיומשך האור כמו שהוא ויהי' בגילוי גם למטה כו'. וזהו דעכשיו הוא בחי' ישיבה היושבי בשמים וכתוב כונן שמים בתבונה בחי' מוחין דאימא דבינה היא עיקר ההשתל' ולכן מבחי' זו א"א להיות נמשך הגילוי רק בבחי' שמים כו', אבל בחכ' יסד ארץ שמבחי' חכ' נמשך הגילוי גם בארץ למטה וזהו כמשל הגבהת הראש כו', להיות כי חכ' היא בחי' עצמות המוחין כנ"ל, ובחכ' שורה עצמות אוא"ס ב"ה בחי' יחיד שלמע' מהתלבשות במדות בחי' אחד כו', וכמ"ש ואמת הוי' לעולם דהיינו בחי' שם הוי' שלמע' מהשתל' כו'.

המשך תער"ב ח"ב ע' תשי

נט

וזהו מ"ש בזהר ע"פ היושבי בשמים יושב מבעי' לי' יתיר יו"ד אלא שזהו"ע יחוד חו"ב דמצד יחוד חו"ב עי"ז נמשך הבינה בז"א, דשמים הוא ז"א שמים אש ומים חו"ג והיושבי בשמים זהו המשכת הבינה בז"א, דז"ש כונן שמים בתבונה, אך שזהו רק חיצונית בינה שנמשך בשמים וזהו ג"כ ענין תבונה שהוא חיצונית בינה, אך ה' בחכ' יסד ארץ דבכדי שיהי' בארץ למטה ביותר זהו דוקא מצד מדרי' עליונה יותר, וכידוע די' ב' יחודים דאו"א יחוד פנימי דאו"א ויחוד חיצוני דאו"א, דיחוד חיצוני דאו"א זהו תמיד וזהו"ע היושבי בשמים ויחוד פנימי דאו"א זהו מצד עצמות או"א וכידוע דיחוד פנימי דאו"א שרשו בעתיק, והענין הוא דכל הגבוה גבו' ביותר יורד למטה מטה ביותר דמי שהוא במדרי' עליונה יותר יוכל לירד למטה ביותר דז"ש המגביהי לשבת מפני זה דוקא המשפילי לראות בשמים ובארץ, וז"ש בפרע"ח דאל עליון גומל חסדים טובים דאל עליון בכלל הוא כתר והוא בחי' פנימי' הכתר וגומל חסדים טובים זהו"ע נה"י חדשים שנמשכים מן הכתר, דנה"י חדשים הם לבר מגופא היינו מה ששייך להשפעה הם נמשכים מן הכתר, וז"ש אשרי משכיל אל דל דדל הוא יסוד וא' משכיל אל דל דדל נמשך ממשכיל.

סה"מ תרע"ב תרע"ו ע' קפ

ס

וי"ל מה שיעקב הוא בחי' בריח המבריא כו' הוא ע"ד מ"ש היושבי בשמים והקשה בזהר היושב מבעי' לי' אלא היושב יו"ד כו' ישיבה הוא בחי' המשכה והיינו המשכת היו"ד בשמים כו' ויעקב הוא בחי' יו"ד עקב כו', וי"ל שזהו בחי' ראשית הקו שלמעלה מבחי' עגולים כו' וכמ"ש בע"ח שנמשך ומתעגל הרי תחלה נמשך כו' ומבו' במ"א די"ל שזהו מ"ש בע"ח שיש כדוגמת עתיק לעילא מגולגלתא דא"ק כו', וזה"ע שמבריא היינו שממשיך מבחי' ראשית הקו בכל ההשתל' מהתחלת העגולים עד סוף מדרי' היושר כו'.

סה"מ עזר"ת ע' קיט

כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ

סא

אבל באמת אינו כן, דכללות התהוות העולמות הוא בדרך בריאה יש מאין, כי בדרך השתל' עו"ע לא הי' אפשר להיות מציאו' העולמות ממש כמו שהם עתה, דאז הי' רק בבחי' הרוחניות בלבד, אבל להיות מציאו' עולם ממש זהו בדרך בריאה יש מאין שהתהוות הוא בבחי' אין ערוך, היינו שיהי' התהוות כזו שהמתהווה

אינו בערך המהווה כו' כמ"ש במ"א באורך, וא"כ גם השמים אינו בערך לגבי' כלל, וההשגחה בשמים הוא ג"כ השפלה לגבי' וכמ"ש היושבי בשמים ואי' בזהר יושב יו"ד דהיינו שהמשכת בחי' היו"ד בשמים היא בבחי' ישיבה שהיא בבחי' השפלה.

סה"מ תרפ"ה ע' שכ

כ"ק הרה"ג הרה"ח וכו' המקובל מוהר"ר לוי יצחק

סב

דף רכט, א. ר' יהודה פתח ואמר אליך נשאתי את עיני היושבי בשמים כו' דמתמן נגדי כל ברכאן וכל חירו ומתמן נפקי לקיימא כלא ועל דא יתיר יו"ד וכו' ובגין דא כתיב היושבי בשמים אחיד לעילא ברזא דחכמתא עלאה ואחיד לתתא דיתב על כרסיא דאבהן יתיב על כרסיא דאקרי שמים וכו' ת"ח בשבעין ותריין נהורין אסתלק עטרא דכל משריין עגולא דעלמא בשבעין דוכתי חד עגולא לכלהו בגו ההוא עגולא נקודה חדא דקיימא באמצעיתא מהאי נקודה אתזנת כל ההוא עגולא כו' האי טמירו איהו בגן הילהא טמירא איהו בגו לגו כד סלקא דא כלא סלקין אבתרא הה"ד משכני אחרין נרוצה:

נקט שתי כורסיא, כורסיא דאבהן, כורסיא דאקרי שמים. י"ל כורסיא דאבהן הוא דעת, דהיינו התרין עטריין שבדעת, והדעת המחברן, והוא האבות, עיין בפע"ח שער השופר פ"ד. וכורסיא דאקרי שמים הוא ת"ת (ודקדק הלשון דאקרי שמים דאקרי דוקא, הוא כמ"ש ויקרא אלקים לרקיע שמים, רקיע הוא דעת, ושמים הוא ת"ת, כמ"ש בפרדס שער עשר ולא תשע פ"ב ע"ש. ועפי"ז א"ש מה שנקט כורסיא דאבהן, שלכאורה אבהן מאן דכר שמיה הכא, הלא בפסוק נזכר שמים, הנה עפ"י המבואר א"ש, כי שמים ת"ת הוא הקריאה דרקיע דעת, הנה מאחר שכתוב בשמים ת"ת, ע"כ שיש בזה גם דעת, שהוא הכורסיא דאבהן, וזהו בשמים בב' היינו הפנימית המלוכש בשמים דהיינו בחי' דעת, ועיין בפרד"ס שם שרקיע דעת הוא מצד בחי' חכ' רקע י' ושמים ת"ת הוא מצד בחי' בינה ע"ש. י"ל לפי"ז מה שהוא יתיב על כורסיא דאבהן דעת הוא מצד י' דהיושבי שקאי על חכ', ומה שהוא יתיב על כורסיא דאקרי שמים ת"ת הוא מצד בינה, ה' דהיושבי, וד"ל), וזהו ג"כ מה שאמר לעיל דמתמן נגדי כו' ומתמן נפקי. והיינו מתמן נגדי כל ברכאן וכל חירו הוא מה שהחוג שביסוד אימא שיסוד אימא הוא העומקא דכולא, והברכאן וחירו הוא החוג שביסוד אימא, (כי ברכה הוא מימין חסדים, וחירו הוא משמאל גבורה כי חירות הוא ע"י תק"ש כמא' תקע בשופר גדול לחירותינו ותק"ש הוא בחי' גבורות כמו הללוהו בתקע שופר שהוא לנגד גבורה, ולנגדם הוא הב' ברכות האמצעיות דשמונה עשרה ברכות שהם ברך עלינו היינו ברכאן, ותקע

בשופר גדול לחירותינו היינו חירו), הנה החורג שביסוד אימא נגדי בדעת דז"א, שהוא המלביש ליסוד אימא, ולא נקט כאן נפקי שהוא יציאה לחוץ, כי כשהם בדעת דז"א אינם יוצאין לחוץ עדיין, כי הם במקום הסיתום עדיין, אח"כ ומתמן נפקי שיוצאין לחוץ הוא כשנמשך יסוד אימא בת"ת בחי' שמים הנה משם הם יוצאין לחוץ להמקום המגולה כי שם מסתיים יסוד אימא בחזה דז"א ואז יוצאין לחוץ, והיינו מתמן נגדי הוא במקום המכוסה שלמעלה מהחזה, ומתמן נפקי הוא במקום המגולה שלמטה מהחזה, גם מתמן נגדי הוא מיסוד אימא שבדעת דז"א, ומתמן נפקי הוא מעטרת יסוד אימא שבת"ת דז"א, נגדי הוא מיסוד אימא ונפקי הוא ממל' דאימא, ומשמים דת"ת נמשכים לצדיקייא קיימא דעלמא היינו ליסוד ז"א, והוא שנמשכים החורג מיסוד אימא בכל קו האמצעי דז"א בדעת כורסיא דאבהן, ובת"ת כורסיא דאקרי שמים, וביסוד ז"א שהוא הצדיקייא, (ויתפרש לפי"ז היושבי בשמים גם על יסוד ז"א שהוא יושב בשמים דת"ת כי יסוד הוא ו' המלוי דאות ו' דת"ת, ולכן כתיב בשמים ולא על השמים, כי ל"ש לומר על יסוד שהוא על ת"ת, רק שהוא בתוך הת"ת, ו' המלוי שהמלוי הוא בתוך האות, וכמובן).

ועד כאן מפרש את היושבי בשמים האמור בפסוק, אח"כ אמר ת"ח בשבעין ותריין נהורין כו' (שלכאורה מה זה שייך הכא), הוא הפירוש על אליך נשאתי את עיני, והיינו אליך נשאתי את עיני אמר דוד שהוא בחי' מל', הנה המל' עצמה היא בחי' עולמתא שפירתא דלית לה עיינין שהעיינין שלה ירדו להיכל הזכות דבריאה ונעשו שם ע' סנהדרין (שלכן נק' הסנהדרין עיני העדה), כמ"ש עיניך ברכות בחשבון על שער בת רבים, ועיין בספר ערוגות הבושם על שה"ש ע"פ זה. ומל' עצמה כמו שהיא באצילות היא רק האישון בת עין שהוא הנקודה האמצעית שבעין, וידוע שעין הוא בחי' עיגול (ולכן תהו שיצא מעינים הוא בסוד עיגולים), וכן הע' סנהדרין יושבין בעיגול, וזהו בע"ב נהורין אסתלק עטרא דכל משריין, העטרא הוא מל', ויש בזה ע"ב בחי', והם עגולא דעלמא בשבעין דוכתי, הוא העיינין שלה שבבריאה שהם ע' סנהדרין, והוא עיניי האמור בפסוק, שהוא עיינין, וגם עין הוא שבעים, בגו ההוא עגולא נקודה חדא דקיימא באמצעיתא, הוא האישון בת עין, נקודת המל' עצמה, שמהנקודה הזאת ניזון כל ההוא עגולא, העיינין שלה הע' סנהדרין, והנקודה הזאת היא תיבת א"ת האמור בפסוק שקאי על המל' הנק' את כידוע, והנקודה הזאת רומז על רחם המל' יסוד דנוקבא בחי' נקודת ציון שבה, וכידוע שנקודה הוא בחי' יסוד דנוקבא, עיין בזהר פ' תצוה דקפ"ד ובע"ח שער הארת המוחין פ"ה ע"ש. וזהו שהנקודה היא קה"ק הוא רחם המל' בחי' ציון שהוא בית קה"ק כמ"ש באדר"ז דרצ"ו ע"ש. והנקודה היא אתר לההוא רוחא דכל רוחין הוא בחי' הארת הבינה המאיר במל' כמ"ש במק"מ, והוא תיבת אליך האמור בפסוק, והרי יש כאן ע"ב בחי', והם הע' שבעגולא הע' סנהדרין, והנקודה האמצעית, והרוחא דכל רוחין, ביחד הם ע"ב ונרמזין בתיבות

אליך את עיני שהר"ת הוא ע"ב, וקאמר על הנקודה שהיא טמירא בגו חילהא הוא שהיא נעלמה ומכוסה בתוך העגולא*) הע' סנהדרין. ועוד זאת היא טמירא בגו לגו, הוא מה שהיא נעלמה ומכוסה מבפנים ברחם המל' כי יסוד דמל' בחי' נקודת ציון היא מבפנים ברחם המל' לגו מן בחי' מל' דמל' בחי' ירושלים. אך לפי"ז מהו בגו לגו ב"פ גו, שלכאורה הול"ל רק בגו, י"ל כי הנקודה הזאת שהוא בחי' קדה"ק הוא הנקודה הפנימית שבתוך יסוד דמל' בחי' ומקדשי הנעלם וטמון בגו לגו היינו בתוך יסוד מל' שיסוד דמל' הוא בתוך מל' דמל' והיינו הב"פ גו הוא כמו בחי' שבתותי, עיין לעיל בהקדמת הזהר ד"ה ע"ב וד"ו ע"א ובמק"מ ורמ"ז שם ותבין. כד סלקא דא היינו הנקודה בחי' את כלא היינו הע' סנהדרין בחי' עיני סלקין אבתרא, ולמד זה מפסוק משכני אחריו נרוצה, שכתוב משכני לשון יחיד, ונרוצה לשון רבים והיינו המשיכה הוא רק להנקודה שהיא עולה, ואז אחריו נרוצה לשון רבים שגם הע' סלקין אבתרא.

לקוטי לוי יצחק — הערות לזהר ח"א ע' רכב ואילך

(* כאן תיבה אחת בלתי ברורה, ואולי צ"ל: במחוג.

•

קכג, ב — הנה כעיני עבדים אל יד אדוניהם גו'

האריז"ל

סג

הנה כעיני עבדים אל יד אדוניהם וגו':

כבר הודעתך, כי עבד הוא הוי"ה דע"ב דיודי"ן, עם ד' אותיות הפשוטות של ההוי"ה עצמה, הם עבד (א"ש ע"ב ד') ואמנם עיקר שרש שם עבד, המורה על עבדות, אינו כנזכר, כי הוי"ה דע"ב היא באבא, גבוה על גבוהים, ואין שם עבדות. אבל עיקרו הוא, בבחי' האחוריים של הוי"ה בפשוטם, שהיא בגימטריא ע"ב, ועם ד' אותיות הוי"ה, הרי עב"ד. וכשנזכר בפסוק 'מלת עבד"ו, אז, או יהי' כפירוש הא', שהוא הוי"ה דע"ב דיודי"ן, עם עשר אותיות המלוי עבדו. או יהיה כפי הפירוש הב', שהוא האחוריים הפשוטים של ההוי"ה, שהם עשר אותיות, והם בגימטריא ע"ב, כזה, י', י"ה, יה"ו, יהו"ה, והכל בגימטריא עבד"ו. והנה כל אלו